РЮРІК
НАЦІОНАЛЬНЕ РЕЙТИНГОВЕ АГЕНТСТВО

Аналітичний огляд ринку облігацій України за І квартал 2011 року

© НРА «Рюрік» «Аналітичний огляд ринку облігацій України за І квартал 2011 року»

Зміст

Резюме 4
Розділ 1. Загальний огляд організованого ринку цінних паперів 7
Розділ 2. Місце облігацій на фондовому ринку України 9
Розділ 3. Первинний ринок корпоративних облігацій за 2001–2010 рр. 11
Розділ 4. Первинний ринок корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року 13
Розділ 5. Вторинний ринок корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року 14
Розділ 6. Ринок облігацій місцевих позик 15
Розділ 7. Ринок державних облігацій 17
Додатки

Резюме

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію ринку облігацій України за результатами І кварталу 2011 року. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

За очікуваннями, ринок облігацій, що протягом останніх декількох років зазнав суттєвого скорочення, має всі необхідні передумови для початку посткризового відновлення вже у поточному році.

В цілому, ринок цінних паперів України за результатами І кварталу 2011 року демонструє прогресуючу позитивну динаміку розширення обсягів торгів на вторинному ринку та обсягів розміщення на первинному.

Враховуючи активізацію торгів цінними паперами у 2010 році (збільшення обсягів виконаних біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі в 3,64 разу відносно обсягів 2009 року), у 2011 році варто очікувати подальше збільшення обсягів біржової торгівлі. Лише за І квартал 2011 року на організованому ринку цінних паперів виконано договорів на суму 56 595,43 млн. грн., що становить 43,14% обсягів торгів за 2010 рік. Враховуючи, що протягом останніх 5 років за І квартал року в середньому виконувалось біржових контрактів на 15-16% загального річного обсягу, результат 2011 року має впевнено перевершити минулорічні показники.

При тому, що капіталізація фондового ринку України за світовими масштабами вважається дуже незначною, обсяги біржових контрактів на ринку корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року становили всього 5 574,66 млн. грн., або 9,85% загального обсягу торгів, що, проте, у 6,7 разу перевищує обсяги торгів у І кварталі 2010 року та становить 84,17% річного обсягу торгів у минулому році.

Емісійна діяльність на ринку облігацій у І кварталі 2011 року зберегла основні характерні риси попередніх років: обсяги емісії облігацій все ще залишаються незначними для економіки ринкового типу, тим паче в структурі випусків цінних паперів переважають закриті випуски, що мають обмежений обіг. Однак позитивної оцінки потребує факт значного збільшення обсягів зареєстрованих за І квартал 2011 року облігаційних випусків (6 874,34 млн. грн., що становить 73% минулорічного річного обсягу), що майже в 13 разів перевершує показник відповідного періоду попереднього року. Пожвавлення первинного ринку корпоративних бондів, очікуване НРА «Рюрік» за результатами дослідження ринку облігацій України за 2010 рік[1], відбулось в основному за рахунок початку відновлення діяльності банків у якості емітентів крупних облігаційних випусків. Банки, що у 2008-2010 роках значно скоротили обсяги емісії облігацій, у І кварталі 2011 року зареєстрували облігаційні випуски на загальну суму 4,5 млрд. грн., що в 1,4 разу перевищує річний обсяг за 2010 рік. Враховуючи позитивну динаміку первинного ринку облігацій на початку 2011 року, НРА «Рюрік» очікує збереження позитивних тенденцій та поступове відновлення докризових обсягів ринку.

Проте первинний ринок корпоративних облігацій характеризується надмірною концентрацією, так як на п'ять найбільших випусків припадає 69,32% загального обсягу зареєстрованих випусків облігацій (37,61% за підсумками 2010 року, 32,62% за підсумками 2009 року). Найбільший за обсягом випуск облігацій зареєструвало ПАТ «Комерційний банк «ПриватБанк» (1,6 млрд. грн.).

[1] Аналітичний огляд ринку облігацій України за 2010 рік. НРА «Рюрік». Режим доступу http://rurik.com.ua/documents/research/bonds_review_2010.pdf

Пожвавлення первинного ринку корпоративних облігацій з розширенням ринку у вартісному виразі супроводжувалось зменшенням кількості зареєстрованих випусків. У І кварталі 2011 року Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано всього 47 випусків (у І кварталі 2008 року – 235 випусків, у І кварталі 2009 року – 106 випусків), що спричинило суттєве зростання середнього обсягу облігаційного випуску до астрономічних 146,26 млн. грн.

Перший квартал 2011 року характеризувався значним підвищенням активності емітентів корпоративних бондів, відкриті (ринкові) облігаційні випуски яких були швидко поглинуті ринком, що пов'язано, в першу чергу, з підвищенням кредитоспроможності емітентів, підтвердженої кредитними рейтингами, а також вищими, у порівнянні з банківськими депозитами, процентними ставками за борговими зобов'язаннями. Зокрема, серед підтримуваних НРА «Рюрік» рейтингових оцінок боргових інструментів є кредитні рейтинги інвестиційної категорії облігаційних випусків комерційного банку «АКТАБАНК» (загальним обсягом 50 млн. грн. з рейтингом uaBBB+), фінансової компанії «Астракард» (загальним обсягом 8 млн. грн. з рейтингом uaBBB), факторингової компанії «Факторинг Фінанс» (загальним обсягом 35 млн. грн. з рейтингом uaBBB) та інші.

Очікування відновлення ринку муніципальних облігацій у 2010 році після повної зупинки наприкінці 2009 року було марним. Значне розширення, яке іноді називали «бумом запозичень міст», що спостерігалось у 2003-2008 роках, змінилось абсолютним «заморожуванням» ринку муніципальних облігацій. Вихід на міжнародний ринок капіталу з 2003 року здійснювала лише Київська міська рада, залучивши 600 млн. дол. США шляхом емісії облігацій зовнішніх позик. Окрім необхідності погашення позик п'яти міст у поточному році, значне боргове навантаження очікує мегаполіси протягом наступних двох років: у 2012-2013 роках свої облігації повинні будуть погасити Донецьк (80 млн. грн.), Бердянськ (10 млн. грн.) та Луцьк (30 млн. грн.). Другий та третій випуски єврооблігацій столиці повинні бути погашені у 2012 та 2015 роках.

В таких умовах наступні випуски облігацій внутрішніх місцевих позик – лише питання часу. Так як державний та місцеві бюджети все ще не відновились після кризи, їх доходи поки ще не зможуть покривати видатки. Тому, скоріш за все, варто очікувати, що Міністерство фінансів України дозволить муніципалітетам провести рефінансування шляхом додаткових випусків ОВМП задля уникнення дефолтів вже у поточному році.

Стан внутрішнього ринку облігацій повністю корелює з ліквідністю банківської системи, що з початку 2011 року знаходиться на доволі високому рівні. При цьому для підвищення прибутковості діяльності банків необхідно перенести фокус з державних цінних паперів, що вже мають невисоку дохідність, на кредитування та боргові інструменти з більш високою нормою прибутку.

Ринок державних цінних паперів, що зазнав значного розширення у попередньому році, продовжує нарощувати свої масштаби. На вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за І квартал 2011 року становив 16 809,21 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 334,06 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався в діапазоні 8,63%-9,49%, а в аналогічному періоді 2010 року – 15,07%-15,66%. Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку пов'язано насамперед зі зростанням первинного ринку ОВДП, їх більшою надійністю порівняно з цінними паперами корпоративних емітентів, привабливим рівнем дохідності та стабілізацією валютного курсу гривні.

У січні – березні 2011 року Міністерством фінансів України було розміщено облігацій внутрішніх державних позик на загальну суму 15 502,70 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 8,86% річних. Сума коштів, що надійшла до Державного бюджету України у січні – березні 2011 року за результатами проведення аукціонів з первинного розміщення ОВДП, становила 10 502,70 млн. грн. із середньозваженою дохідністю – 8,56% річних. При цьому загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився і станом на 01.04.11 р. становив 142 621,27 млн. грн.

Позитивна динаміка обсягів емісії корпоративних облігацій та підвищена емісійна активність Уряду протягом останнього року пов'язана зі зменшенням ймовірності технічних дефолтів емітентів, високою ліквідністю комерційних банків та страхових компаній, пожвавленням діяльності лізингових, факторингових та інших фінансових компаній, потребою в довгостроковому фінансуванні підприємств.

За результатами огляду ринку облігацій України за І квартал 2011 року, НРА «Рюрік» підтверджує очікування виходу ринку облігацій з кризи вже у поточному році.

Розділ 1. Загальний огляд організованого ринку цінних паперів

Станом на 01.04.2011 на фондовому ринку України діяли десять організаторів торгівлі. За даними Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, у І кварталі 2011 року відбулась суттєва активізація торгівлі на організованому ринку: загальний обсяг торгів становив близько 56,6 млрд. грн. за І квартал 2011 року, тоді як протягом 2010 року на організованому ринку виконано біржових контрактів на загальну суму 131,2 млрд. грн. За І квартал 2011 року виконано біржових контрактів на суму, що в 3,1 рази перевершує обсяг біржових контрактів за І квартал 2010 року та в 10,5 разів – обсяг біржових контрактів у І кварталі 2009 року (див. рис. 1.1)

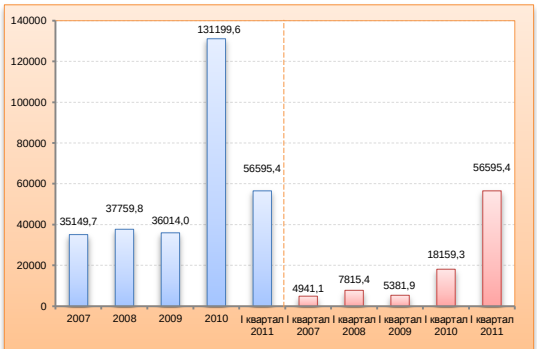

Рис. 1.1. Динаміка обсягів виконаних біржових контрактві на організоторах торгівлі, млн. грн.

В структурі торгів на організованому ринку в розрізі організаторів за результатами І кварталу 2011 року відбулись певні зрушення: ФБ ПФТС, що протягом останніх років впевнено займала першу позицію серед організаторів за обсягами торгів (46,42% загального обсягу торгів у 2010 році), в результаті швидкого розвитку основних конкурентів не втримала чільні позиції та опинилась на третій сходинці з питомою вагою 31,66% загального обсягу торгів (на Українській біржі виконано 34,4% загального обсягу біржових контрактів, на ФБ «Перспектива» – 32,03% загального обсягу біржових контрактів (див. рис. 1.2). Динаміку обсягів виконаних контрактів в розрізі організаторів показано в табл. 1.1.

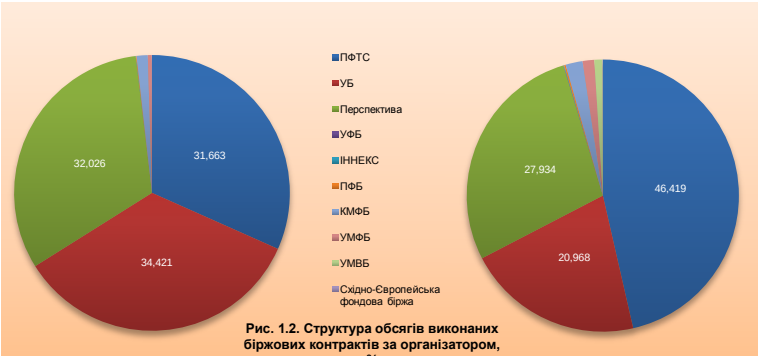

Рис. 1.2. Структура обсягів виконаних біржових контрактів за організатором, %

Таблиця 1.1. Динаміка обсягів виконаних контрактів в розрізі організаторів

Організатор	2008	2009	2010	І квартал 2011
УФБ	90,48	58,81	54,39	2,22
ІННЕКС	86,36	205,44	72,94	16,64
ПФБ	212,20	970,39	220,16	39,41
ПФТС	33991,90	13955,45	60901,26	17919,84
КМФБ	1180,71	1573,49	2663,64	738,07
УМФБ	529,98	1796,30	1808,97	260,94
УМВБ	101,88	1828,78	1267,59	0,60
Перспектива	1374,51	11412,43	36649,58	18125,00
Східно-Європейська фондова біржа	187,74	136,97	50,61	11,86
УБ	-	3288,17	27510,42	19480,85
ПТІС	4,02	787,79	-	-
Загальний обсяг торгів	**37759,78**	**36014,02**	**131199,56**	**56595,43**

На рис 1.3 показано динаміку щоденних обсягів контрактів на організаторах торгівлі у 2009-2011 роках.

Середні щоденні обсяги торгів протягом І кварталу 2011 року дорівнювали 940,27 млн. грн. (532,52 млн. грн. за 2010 рік), протягом І кварталу 2010 року – 319,56 млн. грн., протягом І кварталу 2009 року – 103,72 млн. грн. Щоденний обсяг біржових торгів протягом І кварталу 2011 року варіювався в межах від 324,2 млн. грн. (6 січня 2011 року) до 2 132 млн. грн. (17 березня 2011 року).

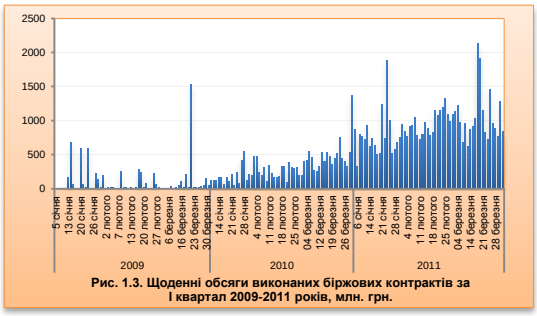

Рис. 1.3. Щоденні обсяги виконаних біржових контрактів за І квартал 2009-2011 років, млн. грн.

Протягом І кварталу 2011 року на організаторах торгівлі здійснено біржових контрактів з акціями на суму 25,6 млрд. грн., що на 19,0 млрд. грн. більше, ніж протягом І кварталу 2010 року, та на 23,7 млрд. грн. більше, ніж протягом І кварталу 2009 року; з корпоративними облігаціями – на суму 5,6 млрд. грн., що на 4,7 млрд. грн. більше, ніж протягом І кварталу 2010 року, та на 3,7 млрд. грн. більше, ніж протягом І кварталу 2009 року. Найбільшого приросту зазнав обсяг виконаних біржових контрактів з похідними фінансовими інструментами (деривативами): обсяг торгів у І кварталі 2011 року зріс у 275 разів у порівнянні з обсягами торгів деривативами у І кварталі 2010 року (5,3 млрд. грн. проти 19,4 млн. грн.) (див. табл. 1.2).

Таблиця 1.2. Динаміка обсягів виконаних біржових контрактів в розрізі фінансових інструментів протягом І кварталу 2009-2011 років, млн. грн.

Цінні папери	І квартал 2010	І квартал 2011	Приріст		І квартал 2009	І квартал 2010	Приріст		І квартал 2009	І квартал 2011	Приріст	
			млн.грн.	%			млн.грн.	%			млн.грн.	%
Акції	6542,88	25584,67	19041,79	291,03	1866,00	6542,88	4676,88	250,64	1866,00	25584,67	23718,67	1271,10
Облігації підприємств	834,82	5574,66	4739,84	567,77	1861,84	834,82	-1027,02	-55,16	1861,84	5574,66	3712,82	199,42
Державні облігації України	9334,06	16809,21	7475,15	80,08	1628,90	9334,06	7705,16	473,03	1628,90	16809,21	15180,31	931,94
Облігації місцевої позики	8,45	72,38	63,93	756,11	1,28	8,45	7,17	560,51	1,28	72,38	71,10	5554,69
Інвестиційні сертифікати	1476,91	3217,35	1740,44	117,84	19,23	1476,91	1457,68	7580,23	19,23	3217,35	3198,12	16630,89
Деривативи	19,39	5337,18	5317,79	27424,95	2,82	19,39	16,57	587,60	2,82	5337,18	5334,36	189161,70
Всього	**18216,51**	**56595,45**	**38378,94**	**210,68**	**5380,07**	**18216,51**	**12836,44**	**238,59**	**5380,07**	**56595,45**	**51215,38**	**951,95**

У січні – березні 2011 року Міністерством фінансів України було розміщено облігацій внутрішніх державних позик (далі – ОВДП) на загальну суму 15 502,70 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 8,86% річних.

На вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за І квартал 2011 року становив 16 809,21 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 334,06 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався в діапазоні 8,63% – 9,49%, а в аналогічному періоді 2010 року – 15,07% – 15,66%. Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку пов'язано насамперед зі зростанням первинного ринку

ОВДП, їх меншою ризиковістю порівняно з цінними паперами приватних емітентів, привабливим рівнем дохідності та стабілізацією валютного курсу гривні. Ще однією з причин активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з первинного розміщення мають лише банки – первинні дилери. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери змушені купувати їх на вторинному ринку.

На біржовому (організованому) ринку України діють 10 організаторів торгівлі, найбільшим з яких протягом останніх років є ПрАТ «Фондова біржа ПФТС» (далі – ФБ ПФТС). Індекс ФБ ПФТС є офіційним показником цієї системи і розраховується на підставі простих акцій підприємств, що пройшли лістинг на ФБ ПФТС.

Приватне акціонерне товариство «Фондова біржа ПФТС» до квітня 2008 року було дочірнім підприємством Асоціації «Перша Фондова Торговельна Система», допоки його не було реорганізовано в товариство. Індекс ПФТС – український фондовий індекс, що розраховується щоденно за результатами торгів на ФБ ПФТС на основі індексного кошику найбільш ліквідних акцій.

На сьогодні індекс ПФТС використовується організацією IFC (у 1997 році Міжнародна фінансова корпорація (IFC) оголосила про включення України в систему індексів IFC) як єдиний індекс для моніторингу стану українського фондового ринку.

Із початку 2011 року індекс ФБ ПФТС підвищився на 124,10 пункти до – 1 099,18 пунктів, або на 12,73%. Максимальне значення індексу ФБ ФТС у січні поточного року становило 1 061,82 пункту (25.01.2011), мінімальне – 987,80 пункту (05.01.2011). Максимальне значення індексу ФБ ПФТС у лютому становило 1 141,51 пункту (21.02.2011), мінімальне – 1 065,83 пункту (01.02.2011). Максимальне значення індексу ФБ ПФТС у березні становило 1 131,94 пункту (01.03.2011), мінімальне – 1 001,65 пункту (15.03.2011).

Найбільш активно на ФБ ПФТС у січні проводилися торги: у секторі акцій – паперами ВАТ “Маріупольський завод важкого машинобудування” (7 238 угод), ПАТ “Українська автомобільна корпорація” (2 736 угод), ВАТ “Алчевський металургійний комбінат” (2 736 угод), ВАТ “Крюківський вагонобудівний завод” (2 258 угод), ВАТ “Укртелеком” (2 198 угод), ВАТ “Полтавський гірничозбагачувальний комбінат” (2 193 угоди), АТ “Райффайзен Банк Аваль” (2 082 угоди), у секторі корпоративних облігацій – облігаціями ТОВ “ПРОМІНЬ НІК” (серія В), ТОВ “Центр Фінансових Рішень ФК” (серія А).

Найбільш активно на ФБ ПФТС у лютому продавалися: у секторі акцій – папери ВАТ “Металургійний комбінат “Азовсталь” (7 342 угоди), у секторі корпоративних облігацій – облігації ТОВ “ВВС-ЛТД” серії А та В (2 угоди) та ВАТ “КБ “Хрещатик” серія F (2 угоди), у секторі ОВДП – Міністерство фінансів України (34 угоди), у секторі ЦП ІСІ – інвестиційні сертифікати ПВІФНВЗТ “Покровский посадъ” (2 угоди).

Найбільш активно на ФБ ПФТС у березні продавалися: у секторі акцій – папери ВАТ “Металургійний комбінат “Азовсталь” (6 460 угод), у секторі корпоративних облігацій – облігації ТОВ “Фінансова Компанія “Центр Фінансових Рішень” (серія А) (10 угод), у секторі ОВДП – Міністерство фінансів України (UA4000048219) (31 угода), у секторі ЦП ІСІ – ВАТ ЗНКІФ “Синергія-5” (8 угод).

За станом на 01.04.2011 у Біржовому списку ФБ ПФТС зазначено 844 цінні папери: акцій – 316, корпоративних облігацій – 286, цінних паперів ІСІ – 124, державних облігацій – 103, муніципальних облігацій – 15.

Згідно Правил складання рейтингів цінних паперів та торговців цінними паперами Фондової біржі ПФТС[2], рейтинги цінних паперів (фінансових інструментів) та рейтинги торговців розраховуються щомісячно для всіх фінансових інструментів, що допущені до торгівлі на ПФТС, та торговців, що мали технічну можливість працювати в торговельній системі ФБ ПФТС.

Таблиця 1.3. Рейтинг цінних паперів в ПФТС на кінець І кварталу 2011 року

№	Назва/емітент	Рейтинг
Рейтинг корпоративних облігацій		
Котирувальний список 2 рівня		
1	Промінвестбанк (серія В)	1
2	Дочірній банк Сбербанку Росії (серія Е)	2
3	ПАТ "Банк Руский Стандарт" (серія В)	3
4	ВТБ Банк (серія С)	4
5	Євро Лізинг (серія В)	5
Рейтинг муніципальних облігацій		
Котирувальний список 2 рівня		
1	Луганська міська рада (серія С)	1
2	Бердянська міська рада (серія А)	2
3	Львівська міська рада (серія В)	3
Рейтинг ОВДП		
Котирувальний список 1 рівня		
1	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	1
2	Мінфін (UA4000053920), погашення 2012-04-04	2
3	Мінфін (UA4000106165), погашення 2011-04-27	3
4	Мінфін (UA4000064893), погашення 2012-03-21	4
5	Мінфін (UA4000108823), погашення 2014-01-29	5

За результатами І кварталу 2011 року до рейтингу цінних паперів в ПФТС включено 70 корпоративних облігацій (76 за результатами 2010 року), 3 муніципальні облігації (12 за результатами 2010 року), 39 ОВДП (65 за результатами 2010 року); до рейтингу торговців цінними паперами в ПФТС включено 47 торговців корпоративними облігаціями (81 за результатами 2010 року), 7 торговців муніципальними облігаціями (28 за результатами 2010 року), 37 торговців ОВДП (73 за результатами 2010 року). Тому, НРА «Рюрік» констатує відчутне скорочення активності торговців фінансовими інструментами. У табл. 1.3. вказано 5 корпоративних облігацій, 3 муніципальні облігації, 5 ОВДП, що мали найвищий рейтинг цінних паперів на ПФТС станом на кінець І кварталу 2011 року.

Таким чином, за підсумками загального огляду ринку цінних паперів України НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

[2] Режим доступу: http://pfts.com/files/file/files/documents/new_rating_rules.pdf

- обсяги виконаних біржових контрактів з цінними паперами у І кварталі 2011 року зросли у 3,11 разу порівняно з обсягами торгів у І кварталі 2010 року (на 38,4 млрд. грн.) та у 10,52 разу порівняно з обсягами торгів у І кварталі 2009 року (на 51,2 млрд. грн.); середнє значення щоденного обсягу укладених контрактів протягом І кварталу 2011 року становило 940,27 млн. грн. (532,52 млн. грн. протягом 2010 року, 319,56 млн. грн. протягом І кварталу 2010 року);
- на вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за І квартал 2011 року становив 16 809,21 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 334,06 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався в діапазоні 8,63% – 9,49%, а в аналогічному періоді 2010 року – 15,07% –15,66%.
- обсяг операцій за облігаціями місцевих позик у І кварталі 2011 року залишається відносно незначним (72,38 млн. грн.);
- ФБ ПФТС, що протягом останніх років впевнено займала першу позицію серед організаторів торговлі за обсягами торгів (46,42% загального обсягу торгів у 2010 році), в результаті швидкого розвитку основних конкурентів не втримала чільні позиції та опинилась на третій сходинці з питомою вагою 31,66% загального обсягу торгів (на Українській біржі виконано 34,4% загального обсягу біржових контрактів, на ФБ «Перспектива» – 32,03% загального обсягу біржових контрактів).

Розділ 2. Місце облігацій на фондовому ринку України

За офіційними даними ДКЦПФР, сукупний обсяг здійснених торговельних операцій (укладених угод) на фондовому ринку України за І квартал 2011 року склав 56,6 млрд. грн., що є дуже низьким показником, зокрема у порівнянні з російським ринком (за І квартал 2011 року обсяг торгів лише на RTS Standard становив 26,9 млрд. дол. США[3]). На рис. 2.1. показано структуру торгів на українському ринку цінних паперів за інструментами за підсумками І кварталу 2010-2011 років.

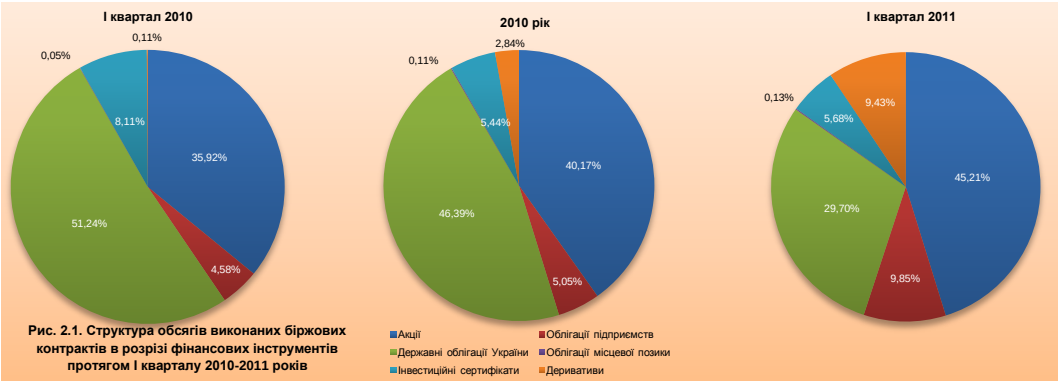

Рис. 2.1. Структура обсягів виконаних біржових контрактів в розрізі фінансових інструментів протягом І кварталу 2010-2011 років

На корпоративні права (акції) припадає 45,21% валового торговельного обороту ринку (35,92% у І кварталі 2010 року). Близько третини обсягу укладених угод (29,7%) складають операції з купівлі-продажу державних облігацій України (ОВДП) (51,24% у І кварталі 2010 року). Обсяги операцій з інвестиційними сертифікатами та корпоративними облігаціями (облігації підприємств) у І кварталі 2011 року становлять 5,68% та 9,85% загального обсяг торгів відповідно (8,11% та 4,58% у І кварталі 2010 року). Значного скорочення питомої ваги в загальному обсязі торгів на українському фондовому ринку зазнали обсяги торгів з ОВДП. Питома вага обсягів торгів деривативами зросла до 9,43% з 0,11% у І кварталі 2010 року. Частка обсягів торгів корпоративними облігаціями зросла більш ніж удвічі (з 4,58 у І кварталі 2010 року до 9,85% у І кварталі 2011 року).

Розподіл обсягу торгів корпоративними облігаціями за організатором торгівлі, який склав за підсумками І кварталу 2011 року 5,57 млрд. грн. (6,62 млрд. грн. у 2010 році, 834,82 млн. грн. у І кварталі 2010 року), показано на рис. 2.2.

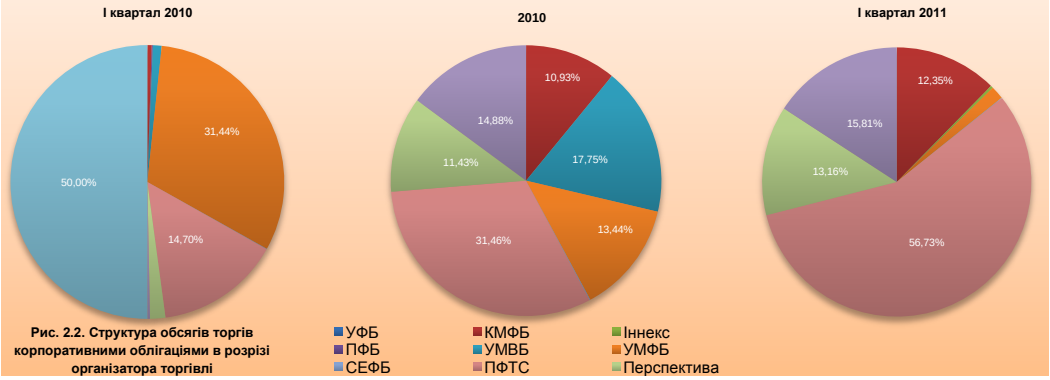

Рис. 2.2. Структура обсягів торгів корпоративними облігаціями в розрізі організатора торгівлі

[3] За середньозваженим курсом за І квартал 2011 року: 1 долар США = 29,1526 російських рублів

Провідну позицію за обсягом торгів корпоративними облігаціями продовжує займати ФБ ПФТС (56,73% загального обсягу торгів корпоративними облігаціями у І кварталі 2011 року та 31,46% у 2010 році). На другому місці – Українська Біржа (15,81% загального обсягу торгів корпоративними облігаціями у І кварталі 2011 року та 14,88% у 2010 році). Третє та четверте місця за підсумками І кварталу 2011 року зайняли ФБ «Перспектива» (13,16%) та КМФБ (12,35%) відповідно. На інших організаторах торгівлі торги корпоративними облігаціями характеризувалися відносно незначним обсягом.

Розподіл об'єму торгів державними облігаціями, який склав за підсумками 2010 року 60,86 млрд. грн., або 46,39% загального обсягу торгів, показано на рис. 2.3.

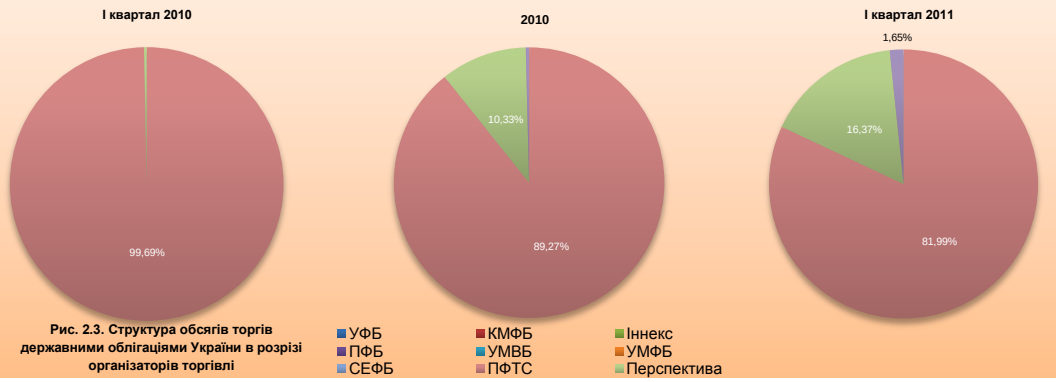

Рис. 2.3. Структура обсягів торгів державними облігаціями України в розрізі організаторів торгівлі

Більшість угод з купівлі-продажу державних облігацій укладається на ФБ ПФТС (81,99% обсягів торгів за підсумками І кварталу 2011 року). Друге місце із значним відставанням зайняла ФБ «Перспектива» (16,37% обсягів торгів за підсумками І кварталу 2011 року).

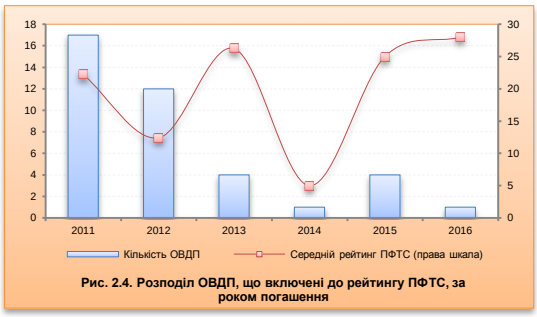

Рис. 2.4. Розподіл ОВДП, що включені до рейтингу ПФТС, за роком погашення

Згідно даних ПФТС за І квартал 2011 року, до рейтингу ПФТС серед облігацій ОВДП потрапило 39 інструментів (всі до котирувального списку 1-го рівня). На рис. 2.4 зображено розподіл ОВДП, що отримали рейтинг ПФТС, за роком погашення (котирувальний список 1 рівня).

До рейтингу ПФТС увійшов 1 випуск ОВДП з погашенням у 2016 році, що отримав найнижчий середній рейтинг ПФТС (28). Найбільша кількість ОВДП, включених до рейтингу ПФТС, будуть погашені в 2011 році (17 шт.) та в 2012 році (12 шт.). Як бачимо, найбільшу інвестиційну привабливість мали короткострокові та середньострокові ОВДП, що говорить про низьку зацікавленість інвесторів в довготерміновому інвестуванні (при цьому дохідність за короткостроковими облігаціями звичайно вища).

Структура торгів муніципальними облігаціями за організаторами дещо змінилася: у 2009 році торги за муніципальними облігаціями відбували лише на ФБ ПФТС, у 2010 році незначну частину ринку муніципальних облігацій зайняла УБ (1,29%), а у І кварталі 2011 року 75,5% обсягів торгів відбулось на УБ (24,5% на ФБ ПФТС).

За підсумками огляду місця облігацій на ринку цінних паперів України за результатами І кварталу 2011 року Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- загальний обсяг операцій з облігаціями (корпоративними облігаціями, державними облігаціями, облігаціями місцевої позики) у І кварталі 2011 року становив 22,46 млрд. грн. (у І кварталі 2010 року – 10,18 млрд. грн., у 2010 році – 67,63 млрд. грн., у 2009 році – 15,28 млрд. грн.);
- питома вага операцій з облігаціями (корпоративними облігаціями, державними облігаціями, облігаціями місцевої позики) в сукупному обсязі операцій на ринку цінних паперів України знизилась до 39,68% у І кварталі 2011 року з 51,55% у 2010 році;
- на вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за І квартал 2011 року становив 16 809,21 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 334,06 млн. грн.;
- найбільший (у вартісному виразі) обсяг торгів корпоративними облігаціями здійснено на ФБ ПФТС (56,73%), УБ (15,81%) та ФБ «Перспектива» (12,35%);
- найбільший обсяг торгів ОВДП здійснено на ФБ ПФТС, що є беззаперечним лідером у цьому сегменті ринку.

Розділ 3. Первинний ринок корпоративних облігацій за 2001–2010 рр.

За офіційними даними ДКЦПФР, у І кварталі 2011 року Комісією зареєстровано 47 випусків корпоративних облігацій на загальну суму 6 874,34 млн. грн. (127 випусків облігацій та 240 випусків на загальну суму 9 411,11 млн. грн. та 10 107,35 млн. грн. у 2010 та 2009 роках відповідно).

На рис. 3.1 показано динаміку розвитку первинного ринку корпоративних облігацій України протягом 2001 – 2010 років.

Рис. 3.1. Обсяг та кількість зареєстрованих випусків корпоративних облігацій

В 2001 році було зареєстровано 62 випуски корпоративних бондів на суму 694,32 млн. грн., що перевищує обсяг зареєстрованих випусків за період з 1996 року по 2000 рік на 52,28%. Протягом 2001-2007 років спостерігалася тенденція збільшення кількості випусків корпоративних облігацій з кожним роком, середній темп приросту складає близько 62%. Але починаючи з 2008 року спостерігається значне скорочення обсягів зареєстрованих випусків облігацій. Разом з тим, середня вартість облігаційних випусків має тенденцію до зростання (рис. 3.2).

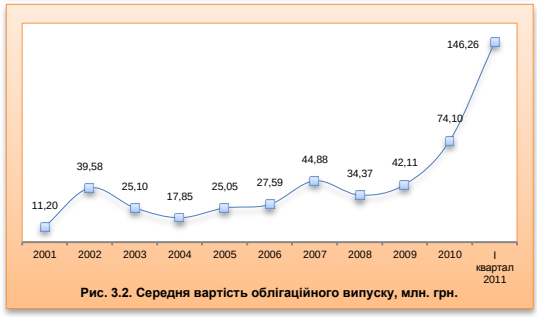

Рис. 3.2. Середня вартість облігаційного випуску, млн. грн.

Середня вартість облігаційного випуску у І кварталі 2011 року становила 146,26 млн. грн., що майже вдвічі більше, ніж у 2010 році, та є найбільшим значенням з 2001 року. В 2010 році середня вартість облігаційного випуску в 6,62 разу перевищувала середню вартість облігаційного випуску в 2001 році (74,1 млн. грн. проти 11,2 млн. грн. відповідно). В 2010 році середня вартість облігаційного випуску становила 74,10 млн. грн., що на 31,99 млн. грн. більше, ніж у 2009 році (або в 1,76 разу). Однак, в 2002 році середня вартість облігаційного випуску була майже в 2,2 разу більшою, ніж в 2004 році, у 2007 році – в 1,31 разу більша, ніж у 2008 році, що говорить про нестабільне збільшення середньої вартості випуску за 2001-2010 роки.

Рис.3.3. Обсяг та кількість зареєстрованих випусків корпоративних облігацій за І квартал відповідного року

У І кварталі 2011 року 66,5% обсягу випусків корпоративних облігацій здійснено банками (4,5 млрд. грн.), 34,5% – підприємствами (2,37 млрд. грн.) (див. рис. 3.3). За І квартал 2011 року зареєстровано випусків корпоративних облігацій на суму, що в 12,9 разів перевищує значення на відповідний період попереднього року та в 3,1 разу – значення за відповідний період 2009 року.

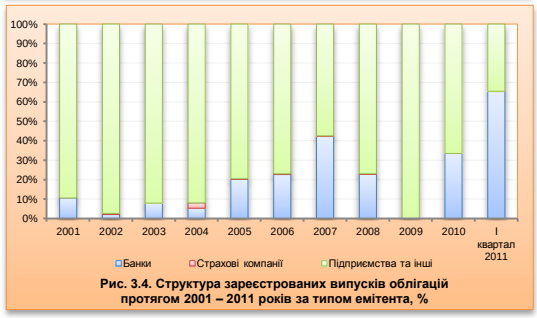

Рис. 3.4. Структура зареєстрованих випусків облігацій протягом 2001 – 2011 років за типом емітента, %

Тенденція останніх 10 років (найбільшою питомою вагою в загальному обсязі зареєстрованих ДКЦПФР випусків облігацій характеризувались облігаційні випуски підприємств) може бути порушена у поточному році, адже банки починають виходити на ринок корпоративних облігацій не тільки у якості інвесторів, а й в якості емітентів (див. рис. 3.4).

Обсяг зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, протягом останніх 10 років кардинально змінювався, що відобразилось на структурі зареєстрованих випусків облігацій. Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих банками, становила протягом 2001 - І кварталу 2011 року від 0% (у 2009 році) до 66,5% (у І кварталі 2011 року).

Питома вага зареєстрованих випусків облігацій, емітованих страховими компаніями, протягом 2001 р – І кварталу 2011 р. становила менше 1%, лише в 2004 році – 2,7%.

Оскільки ринок корпоративних облігацій знаходиться на стадії формування, великий вплив на загальну тенденцію його розвитку мають найбільші емісії облігацій протягом кожного року.

Рис. 3.5. Загальний обсяг емісії облігацій емітентами 5-ти найбільших випусків та частка 5-ти найбільших випусків в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій

На рис. 3.5 показано загальний обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами 5-ти найбільших емісій та частка 5-ти найбільших емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків за період 2001 р – І квартал 2011 р.

Таблиця 3.1. Перелік емітентів, що зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007-2011 роках

Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у І кварталі 2011 року		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісій, %
ПАТ Комерційний банк "ПриватБанк"	1600,00	23,27
ПАТ Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк	1500,00	21,82
ПАТ ВТБ Банк	1000,00	14,55
ТОВ Овертайм	400,00	5,82
ЗАТ Мандарин Плаза	265,35	3,86
СУМА	4765,35	69,32
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2010 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісій, %
ПАТ Комерційний банк "ПриватБанк"	1000,00	10,46
ТОВ Ковчег	805,74	8,43
ПАТ Дочірній банк Сбербанку Росії	750,00	7,84
ТОВ Будспецсервіс	540,02	5,65
ДП Державний міжнародний аеропорт "Бориспіль"	500,00	5,23
СУМА	3 595,76	37,61
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2009 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісій, %
ДП "Харківське державне авіаційне орденів Жовтневої революції та трудового червоного прапору виробниче підприємство"	1620,00	16,03
ДП Київський авіаційний завод "Авіант"	858,00	8,49
ЗАТ "Сільпо Рітейл"	350,00	3,46
ДП "Донецька залізниця"	250,00	2,47
ДП "Придніпровська залізниця"	220,00	2,17
СУМА	3298,00	32,62
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2008 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісій, %
ЗАТ "Донецьксталь" - металургійний завод"	600,00	1,92
ТОВ "А.В.С."	504,34	1,60
ВАТ "Енергопостачальна компанія "Одесаобленерго"	500,00	1,59
ВАТ АКБ "Форум"	500,00	1,59
ВАТ АК інноваційний банк "УкраСиббанк"	500,00	1,59
СУМА	2604,34	8,29
Перелік емітентів, які зареєстрували найбільші випуски облігацій у 2007 році		
Назва емітента	Обсяг випуску, млн. грн.	Частка у загальному обсязі емісій, %
ВАТ "АКБ соціального розвитку "Укрсоцбанк"	750,00	1,69
ТОВ "Навіум"	550,00	1,24
ТОВ "Унікредіт банк"	540,00	1,21
ЗАТ "Комерційний банк "ПриватБанк"	500,00	1,12
ВАТ "Державний експортно-імпортний банк України"	500,00	1,12
СУМА	2840,00	6,38

В табл. 3.1 показано перелік п'яти емітентів, що зареєстрували найбільші випуски облігацій протягом 2007-2011 років.

З 2004 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій емітентами 5-ти найбільших емісій облігацій зріс з 1,38 млрд. грн. до 4,8 млрд. грн. За результатами І кварталу 2011 року частка 5-ти найбільших зареєстрованих емісій облігацій в загальному обсязі зареєстрованих випусків облігацій становить 69,32% (37,61% та 32,62% у 2010 та 2009 роках відповідно). Зростання цього показника за останні роки говорить про підвищення залежності ринку від крупних емітентів.

Важливою характеристикою первинного ринку облігацій є розподіл емітентів найбільших випусків облігацій в розрізі сфери діяльності (див. рис. 3.6).

За результатами І кварталу 2011 року до п'ятірки емітентів найбільших випусків корпоративних облігацій потрапили 3 банки та 2 компанії реального сектору.

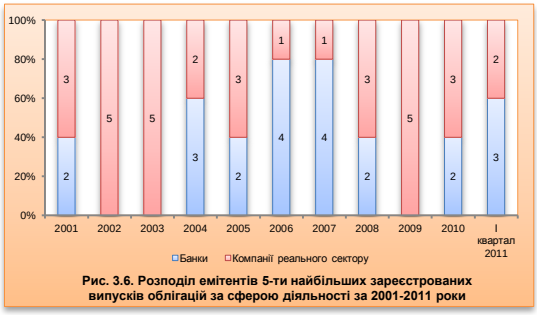

Рис. 3.6. Розподіл емітентів 5-ти найбільших зареєстрованих випусків облігацій за сферою діяльності за 2001-2011 роки

За рахунок розширення банківського кредитування, нарощення банками активів та збільшення обсягів кредитних портфелів банків у 2004-2007 роках в п'ятірку емітентів найбільших випусків облігацій входило 3, 2, 4 та 4 банки відповідно. У 2009 році з метою уникнення ризиків неплатежу банки відмовилися від емісії облігацій, що зумовило потрапляння до п'ятірки емітентів найбільших випусків облігацій лише компаній реального сектору. Страхові компанії за останні 10 років не представлені в п'ятірці емітентів найбільших випусків облігацій.

За підсумками огляду первинного ринку корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- обсяг зареєстрованих випусків облігацій у І кварталі 2011 року значно розширився порівняно з обсягами у І кварталі 2010 року (6,84 млрд. грн. у І кварталі 2011 року проти 533,82 млн. грн. у І кварталі 2010 року), при цьому кількість випусків є відносно невеликою, враховуючи значне розширення обсягів первинного ринку;
- середня вартість облігаційного випуску має тенденцію до зростання: за І квартал 2011 року середня вартість облігаційного випуску становить 146,26 млн. грн., що майже вдвічі більше, аніж середня вартість у 2010 році;
- у І кварталі 2011 року 66,5% обсягу випусків корпоративних облігацій здійснено банками (4,5 млрд. грн.), 34,5% – підприємствами (2,37 млрд. грн.)
- частка емітентів 5-ти найбільших випусків облігацій у загальному обсязі зареєстрованих емісій у І кварталі 2011 року зросла до 69,32% з 37,61% за результатами 2010 року;
- за результатами І кварталу 2011 року до п'ятірки емітентів найбільших випусків облігацій увійшли три банки та два підприємства.

Розділ 4. Первинний ринок корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року

У І кварталі 2011 року Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку зареєстровано 47 випусків корпоративних облігацій на загальну суму 6 874,34 млн. грн., у тому числі: 19 випусків на суму 2,63 млрд. грн. у січні 2011 року, 22 випуски на суму 3,82 млрд. грн. у лютому 2011 року, 6 випусків на суму 418 млн. грн. у березні 2011 року (рис. 4.1). У лютому 2011 року зареєстровано найбільший обсяг випусків корпоративних облігацій (за місяць) з 2006 року (на суму 3,82 млрд. грн.).

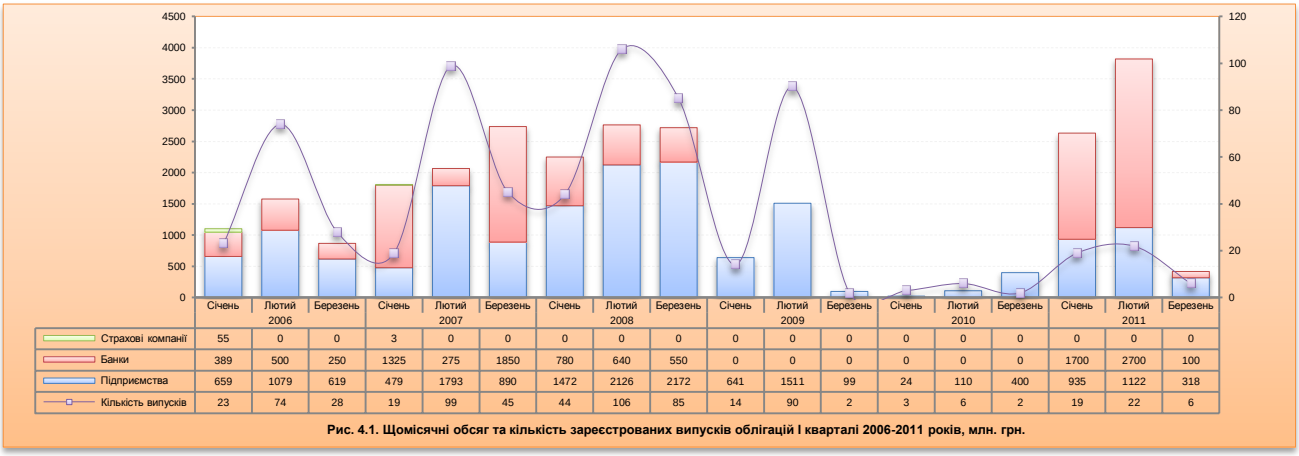

	Січень	Лютий	Березень	Січень	Лютий	Березень	Січень	Лютий	Березень	Січень	Лютий	Березень	Січень	Лютий	Березень	Січень	Лютий	Березень
	2006			2007			2008			2009			2010			2011		
Страхові компанії	55	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Банки	389	500	250	1325	275	1850	780	640	550	0	0	0	0	0	0	1700	2700	100
Підприємства	659	1079	619	479	1793	890	1472	2126	2172	641	1511	99	24	110	400	935	1122	318
Кількість випусків	23	74	28	19	99	45	44	106	85	14	90	2	3	6	2	19	22	6

Рис. 4.1. Щомісячні обсяг та кількість зареєстрованих випусків облігацій І кварталі 2006-2011 років, млн. грн.

Пожвавлення первинного ринку облігацій розпочалось ще в третьому кварталі 2010 року. У IV кварталі 2010 року зареєстровано 52 випуски облігацій на загальну суму 5,61 млрд. грн., у III кварталі – 48 випусків на суму 2,65 млрд. грн., у I та II кварталах – 11 випусків на суму 0,53 млрд. грн. та 16 випусків на суму 0,62 млрд. грн. відповідно. Однак результат І кварталу 2011 року значно перевершує результати 2010 року – лише за один квартал 2011 року зареєстровано випусків на суму, що становить 73% результату 2010 року.

Найвища середня вартість облігаційного випуску у І кварталі 2011 року спостерігалась у лютому (173,7 млрд. грн.), проте ще вища середня вартість облігаційного випуску спостерігалась в березні 2010 року, коли було зареєстровано дві емісії облігацій на загальну суму 400 млн. грн.

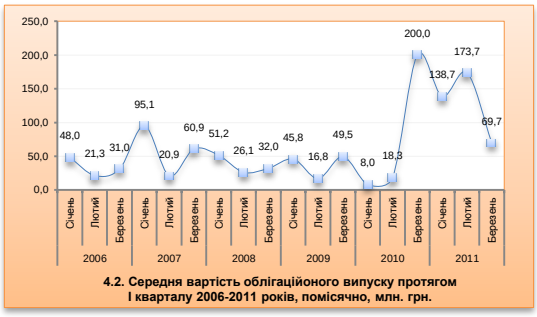

4.2. Середня вартість облігаційного випуску протягом І кварталу 2006-2011 років, помісячно, млн. грн.

Первинний ринок облігацій І кварталі 2011 року характеризувався підвищенням активності комерційних банків в якості емітентів, страхові компанії все ще не повернулись на ринок у якості емітентів. В цілому результат І кварталу 2011 року може стати передумовою подальшого відновлення докризових обсягів первинного ринку корпоративних облігацій.

Банки, що, на думку НРА «Рюрік», мають стати активізатором первинного ринку корпоративних облігацій, у І кварталі 2011 року зареєстрували облігаційних випусків на загальну суму 4,5 млрд. грн. (табл. 4.1).

У І кварталі 2011 року випуски корпоративних облігацій зареєстрували 6 банків, найбільші випуски здійснили ПАТ «Комерційний банк «Приватбанк» (1,6 млрд. грн.) та ПАТ «Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк» (1,5 млрд. грн.).

Таблиця 4.1. Перелік банків, що зареєстрували випуски облігацій протягом І кварталу 2011 року

Вид	Назва	Область	Обсяг емісії, (грн.)	Форма
ПАТ	Комерційний банк "ПриватБанк"	Дніпропетровська	1600000000	Б
ПАТ	Акціонерний комерційний промислово-інвестиційний банк	Київська	1500000000	Б
ПАТ	ВТБ Банк	Київська	1000000000	Б
ПАТ	Банк Руский стандарт	Київська	200000000	Б
ПАТ	Європейський газовий банк	Київська	100000000	Б
ПАТ	АБ "Кредит-Дніпро"	Дніпропетровська	100000000	Б
Сума			4500000000	

У 2010 році серед банків найбільший випуск облігацій зареєстрували ПАТ «Комерційний банк «ПриватБанк» (на суму 1 млрд. грн.), ПАТ «Дочірній банк Сбербанку Росії» (на суму 750 млн. грн.) та ПАТ «Корпоративний та інвестиційний банк Креді Агріколь» (500 млн. грн.). Емітентами найменших за обсягом емісій облігацій серед банків за 2010 рік були ПАТ «АКТАБАНК» та ПАТ «Фортуна-банк» (по 50 млн. грн.).

Таблиця 4.2. Випуски облігацій компаній фінансового сектору, кредитні рейтинги яких підтримуються НРА «Рюрік»

Назва компанії	Тип установи	Об'єм емісії, млн. грн.	Процентна ставка, % річних	Рівень рейтингу
ПАТ «АКТАБАНК»	Банк	50,0	18% по серії А 19% по серії В	uaBBB+
ТОВ «Астракард»	Фінансова компанія	8,0	23%	uaBBB
ТОВ «Факторинг Фінанс»	Фінансова компанія	35,0	19%	uaBBB

Серед визначених НРА «Рюрік» рейтингових оцінок фінансовим установам є кредитні рейтинги інвестиційної категорії запланованим облігаційним випускам комерційного банку «АКТАБАНК», фінансової компанії «Астракард» та факторингової компанії «Факторинг Фінанс» (табл. 4.2).

Позитивна динаміка обсягів емісії корпоративних облігацій протягом І кварталу 2011 року та відчутне пожвавлення діяльності українських банків у ролі емітентів пояснюється:

- зменшенням ймовірності технічних дефолтів емітентів,
- високою ліквідністю комерційних банків та страхових компаній, що виступають основними інвесторами на ринку цінних паперів
- пожвавленням діяльності лізингових, факторингових та інших фінансових компаній,
- потребою в довгостроковому фінансуванні підприємств.

Наведені факти свідчать про можливість виходу із кризи ринку корпоративних облігацій вже у поточному році.

Розділ 5. Вторинний ринок корпоративних облігацій у І кварталі 2011 року

За результатами І кварталу 2011 року 56,7% (31,5% у 2010 році) загального обсягу торгівлі корпоративними облігаціями здійснено на ФБ ПФТС. Ринок корпоративних облігацій зайняв друге місце в торгах ФБ ПФТС. За січень – березень 2011 року обсяг операцій з ними становив 3 163,64 млн. грн., а їх частка в загальних торгах ФБ ПФТС – 17,65%. За даними НБУ, перелік емітентів облігацій-лідерів за обсягами торгів на ФБ ПФТС у І кварталі 2011 року показано в табл. 5.1.

Таблиця 5.1. Облігації-лідери за обсягами торгів на ФБ ПФТС у І кварталі 2011 року

Назва емітента, серія облігації	Обсяг торгів, тис. грн.	Кількість угод
ТОВ "Євро Лізинг" (серія В)	3 010,00	3
ПАТ "КБ "Хрещатик" (серія G)	2 079,78	2
готелю"Ореанда" (серія А)	1 786,66	4
ТОВ "ВВС-ЛТД" (серія В)	1 554,72	2
ВАТ "Кіровоградобленерго" (серія А)	1 541,71	3
ВАТ "ЕК "Житомиробленерго" (серія А)	1 528,69	3
ВАТ "ЕК "Севастопольенерго" (серія А)	1 520,96	3
ВАТ "Кредитпромбанк" (серія D)	1 093,82	3
ТОВ "Костянтинівський завод металургійного обладнання" (серія А)	1 048,59	2
ТОВ "ВВС-ЛТД" (серія А)	1 035,92	2

Таблиця 5.2. Облігації-лідери за кількістю угод на ФБ ПФТС у І кварталі 2011 року

Назва емітента, серія облігації	Кількість угод
ПАТ "КБ "Хрещатик"(серія F)	12
Готелю"Ореанда" (серія А)	4
ТОВ "Євро Лізинг" (серія В)	3
ВАТ "Кіровоградобленерго" (серія А)	3
ВАТ "ЕК "Житомиробленерго" (серія А)	3
ВАТ "ЕК "Севастопольенерго" (серія А)	3
ВАТ "Кредитпромбанк" (серія D)	3
ПАТ "КБ "Хрещатик" (серія G)	2
ТОВ "ВВС-ЛТД" (серія В)	2
ТОВ "Костянтинівський завод металургійного обладнання" (серія А)	2
ТОВ "ВВС-ЛТД" (серія А)	2

Таблиця 5.3. Корпоративні облігації з найвищим рейтингом ФБ ПФТС за підсумками І кварталу 2011 року

№	Назва/емітент	Рейтинг
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Промінвестбанк (серія В)	1
2	Дочірній банк Сбербанку Росії (серія Е)	2
3	ПАТ "Банк Руский Стандарт" (серія В)	3
4	ВТБ Банк (серія С)	4
5	Євро Лізинг (серія В)	5
6	ТОВ "БІЗНЕС-ЦЕНТР ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ" (серія А)	6
7	ЗАТ "ЧОРНОМОРСЬКА ТРАНСПОРТНА КОМПАНІЯ" (серія А)	6
8	Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод" (серія А)	7
9	ТОВ "МД Груп" (серія С)	8
10	ТОВ "МД Холдинг" (серія А)	9
11	Готель «Ореанда» (серія А)	10

Таблиця 5.4. Торгівці корпоративними облігаціями, що мають найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками І кварталу 2011 року

№	Назва компанії	Рейтинг
1	ПАТ "Промінвестбанк"	1
2	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	2
3	ПАТ "ВТБ Банк"	3
4	ПАТ "Сбербанк Росії"	4
5	ТОВ "Бюро Інвестиційних Технологій"	5
6	ТОВ "Брокерський дім "Фінансист"	6
7	ПАТ "ОТП Банк"	7
8	ПАТ " КІБ Креді Агріколь"	8
9	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	8
10	ТОВ "Сучасні Фінансові Інструменти"	9
11	ТОВ "Регата Інвестментс"	10

За облігаціями, що мали найбільший попит протягом І кварталу 2011 року (див. табл. 5.1.), сукупний обсяг торгів становив 16,2 млн. грн., що становить 0,5% загального обсягу торгів корпоративними облігаціями на ФБ ПФТС.

Серед переліку емітентів, зазначених у табл. 5.2., лише 3 – комерційні банки, тому ще зарано говорити про відновлення докризових позицій банків як учасників ринку цінних паперів в ролі крупних емітентів облігацій.

За підсумками І кварталу 2011 року до рейтингу ФБ ПФТС увійшло 70 корпоративних облігацій (у 2010 році – 76) (див. табл. 5.3).

Чотири з одинадцяти випусків корпоративних облігацій з найвищим рейтингом ФБ ПФТС у 2010 році емітовані комерційними банками та, на думку НРА «Рюрік», мають високу інвестиційну привабливість. Цей факт говорить про поступову активізацію діяльності банків на ринку облігацій в якості емітентів крупних випусків (3 з 10 за результатами 2010 року). У 2009 році до рейтингу корпоративних облігацій ФБ ПФТС не потрапило жодного облігаційного випуску банків, хоча в докризовий період їх частка була вагомішою.

У табл. 5.4 вказано перелік торгівців корпоративними облігаціями, що мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками І кварталу 2011 року.

За результатами огляду вторинного ринку корпоративних облігацій за підсумками І кварталу 2011 року Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- обсяг торгів корпоративними облігаціями у І кварталі 2011 року порівняно з відповідним періодом 2010 року збільшився в 12,9 разу і становив 3 163,64 млн. грн. (у січні – березні 2010 року – 245,49 млн. грн.);
- комерційні банки поступово активізують свою діяльність в якості емітентів облігацій;

Розділ 6. Ринок облігацій місцевих позик

Очікування відновлення ринку муніципальних облігацій у 2010 році після повної зупинки наприкінці 2009 року було марним. Значне розширення, яке іноді називали «бумом запозичень міст», що спостерігалось у 2003-2008 роках, змінилось абсолютним «заморожуванням» ринку муніципальних облігацій.

Першопричиною вищезазначеного явища, на думку НРА «Рюрік», є проблема погашення муніципальних випусків облігацій: з 31 емісії, що були здійснені муніципальними органами, погашено всього-на-всього вісім, ще декілька реструктуризовано. Усі інші муніципальні облігації залишились в обігу на вторинному ринку, при чому більшість з них, очікуючи погашення, осіли в портфелях банків. У 2009 році було розміщено лише три випуски з шести запланованих: випуски Львівської міської ради (облігації на суму 300 млн. грн. строком погашення 5 років, відсоткова ставка – 20% річних), Донецької міської ради (облігації на суму 60 млн. грн. строком погашення 5 років, відсоткова ставка – 25% річних) та Луцької міської ради (облігації на суму 20 млн. грн. строком погашення 5 років, відсоткова ставка – 20%). Наміри здійснити випуски облігацій місцевих влад Дніпропетровська, Сум та Кам'янець-Подільська так і не було реалізовано.

У 2010 році вже 15 місцевих рад заявляли про свої наміри здійснити випуск облігацій місцевої позики. У 2011 році – місцеві органи влади Києва, АРК та Черкас. Однак усі намагання все-таки отримати дозвіл на емісію були марними, адже одним з пунктів Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного між Україною та Міжнародним валютним фондом, передбачено поступове зниження рівня державного боргу. Згідно методики, за якою обраховується державний борг в Україні, борги місцевих органів влади не включаються до загальної суми останнього, а згідно методики МВФ борг місцевих органів влади є складовою державного боргу країни. Саме тому на кінець 2010 року розмір державного та гарантованого державою боргу України становив всього 39,5% валового внутрішнього продукту (44,2% згідно ЗУ «Про Державний бюджет України на 2011 рік»)[4], що набагато нижче критичного рівня (60%) для країн ЄС. За оцінками експертів, якщо розраховувати за методикою МВФ, розмір сукупного державного боргу України становить близько 100% ВВП, за найпесимістичнішими оцінками – близько 120%.

Обсяги муніципальних випусків завжди вважались незначними у порівнянні з обсягами випусків ОВДП, корпоративних бондів, акцій, інвестиційних сертифікатів. Частка обсягів торгів на організованому ринку, здійснених за облігаціями внутрішніх державних позик, у 2010 році становила всього 0,11%, у 2009 році – 0,08%

Загальний обсяг здійснених випусків облігацій місцевих позик за період 2003-2009 рр. складає 3 103,8 млн. грн.[5]. В табл. 6.1 показано перелік усіх міських рад, які здійснювали залучення коштів шляхом випуску внутрішніх місцевих позик.

Київська міська рада (емітент найбільшого випуску внутрішніх місцевих позик за 2003-2011 роки) залучила шляхом емісії ОВМП у 2003 році 100 млн. грн., у 2008 році – 1 млрд. грн. (35,4% загального обсягу емісії ОВМП) (див. рис. 6.1.). Крім того, Київська міська рада – єдиний емітент, що здійснював випуски облігацій зовнішньої позики (див. табл. 6.2.).

На другому місці за обсягами емісії перебуває Львівська міська рада – 592,0 млн. грн., або 19,1% загального обсягу емісії ОВМП, на третьому – Одеська міська рада (відповідно 450,0 млн. грн. та 14,5%). Разом ці три міські ради здійснили 69,0% сукупного обсягу внутрішніх емісій місцевих рад України за аналізований період.

Четверте місце у торгах на ФБ ПФТС зайняв ринок муніципальних облігацій, обсяг торгів якими за січень – березень 2011 року становив 17,91 млн. грн., а частка в загальному обсязі операцій на ФБ ПФТС – 0,10 %. У січні – березні 2011 року на ринку муніципальних облігацій були укладені угоди лише Донецькою міською радою (серія С) (обсяг торгів – 594,49 тис. грн., кількість угод – 2).

За підсумками І кварталу 2011 року до рейтингу торгівців муніципальними цінними паперами потрапило 7 компаній (28 за підсумками 2010 року). В табл. 6.4 вказано п'ять торгівців ОВМП, що за підсумками І кварталу 2011 року

Таблиця 6.1. Місцеві ради, які здійснювали емісію облігаційних позик у 2003-2011 рр.

Міська рада	Кількість запозичень	Сума, млн.грн.
Київська міська рада	2	1 100,0
Львівська міська рада	3	592,0
Одеська міська рада	2	450,0
Донецька міська рада	5	255,0
Запорізька міська рада	3	160,0
Харківська міська рада	1	100,0
Луцька міська рада	3	90,0
Луганська міська рада	2	79,3
Дніпропетровська міська рада	1	50,0
Миколаївська міська рада	1	50,0
Сумська міська рада	1	50,0
Вінницька міська рада	3	45,0
Сєвєродонецька міська рада	1	20,0
Краматорська міська рада	1	15,0
Бердянська міська рада	1	10,0
Кам'янець – Подільська міська рада	1	10,0
Бориспільська міська рада	1	9,0
Комсомольська міська рада	1	8,0
Івано-Франківська міська рада	1	5,5
Черкаська міська рада	1	5,0

Таблиця 6.2. Місцеві ради, які здійснювали емісію облігацій зовнішньої позики у 2003-2011 роках

Позичальники	Вид запозичень	Дата надання висновку Мінфіном	Сума запозичень, щодо якої було надано висновок
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	25.06.2003	150 млн. дол. США
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	07.04.2004	200,0 млн. дол. США
Київська міська рада	випуск облігацій зовнішньої позики	16.03.2005	250,0 млн. дол. США

Таблиця 6.4. Торгівці ОВМП, що за підсумками І кварталу 2011 року мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС

№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	1
2	ТОВ "Український фондовий центр"	2
3	ПАТ "Альфа-Банк"	3
4	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	3
5	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	4
6	ТОВ "Регата Інвестменто"	5
7	ТОВ "ТАСК-брокер"	5

[4] За даними Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/file/link/290688/file/vvp.pdf)
[5] У 2010-2011 роках випусків облігацій місцевої позики зареєстровано не було.
Сайт Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=236988&cat_id=68447)

мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС.

Незважаючи на відсутність прямого регламентування заборони муніципальних позик у вищезазначеному документі, а частка боргу муніципалітетів в сумі державного боргу складає близько 1%, Міністерство фінансів України відхилило більшість заявок міст на випуск облігацій. Серед «невдах» протягом 2010 року були Запоріжжя, Харків, Черкаси та АРК.

Окрім необхідності погашення позик п'яти міст у поточному році, значне боргове навантаження очікує мегаполіси протягом наступних двох років: у 2012-2013 роках свої облігації повинні будуть погасити Донецьк (80 млн. грн.), Бердянськ (10 млн. грн.) та Луцьк (30 млн. грн.). Другий та третій випуски єврооблігацій столиці повинні будуть погашені у 2012 та 2015 роках.

В таких умовах наступні випуски облігацій внутрішніх місцевих позик – лише питання часу. Так як державний та місцеві бюджети все ще не відновились після кризи, їх доходи поки ще не зможуть покривати видатки. Тому, скоріш за все, варто очікувати, що Мінфін дозволить муніципалітетам провести рефінансування шляхом додаткових випусків ОВМП задля уникнення дефолтів вже у 2011 році.

Але навіть за умови реалізації вищезазначеного сценарію значного розширення ринку муніципальних облігацій у наступні декілька років очікувати не варто. З найбільшою ймовірністю першими емітентами-муніципалітетами стануть міста, що будуть приймати Євро-2012, а також муніципалітети, яким найтяжче уникнути дефолту за раніше випущеними облігаціями без випуску нових. Проте, під тиском домовленостей з МВФ збільшення обсягів запозичень муніципалітетів не очікується.

Обмеження збоку МВФ – не єдина проблема, що заважає розвитку ринку муніципальних позик. Існує ще одна, яку, на думку НРА «Рюрік», варто вважати більш вагомою – занадто низька інвестиційна привабливість бондів муніципалітетів та регіонів в цілому. В період розповсюдження кризових явищ велика кількість рейтингів муніципалітетів та рейтингів боргових інструментів муніципалітетів були переглянуті вбік зниження як національними рейтинговими агентствами, так і міжнародними. Деякі з рейтингів призупинено.

Кредитні рейтинги за міжнародною шкалою сьогодні підтримуються лише для шести міст та АРК, жодного з емітентів не віднесено до інвестиційного рівня.

У світовій практиці існує два основних підходи до рішення проблем низької платоспроможності муніципалітетів: або наявність ефективного механізму банкротства, або жорсткий контроль та відповідальність збоку держави. Згідно пункту 4 статті 74 Бюджетного кодексу України, держава не несе відповідальності за борговими зобов'язаннями АРК та територіальних общин, в той же час процедура банкротства муніципалітетів також законодавчо не визначена.

Єдиним видом відповідальності місцевих влад за порушення зобов'язань за облігаціями є п'ятитирічна заборона на випуск облігацій, що, на думку НРА «Рюрік», не стимулює фінансову дисципліну емітентів. На превеликий жаль, кошти, залучені лише від декількох випусків муніципальних облігацій, були проінвестовані в проекти, що зможуть приносити доходи у майбутньому, за рахунок яких і будуть погашатися відсотки та основна сума зобов'язань.

Однією з небагатьох альтернатив фінансування потреб міст є залучення кредитів міжнародних фінансових організацій. Саме це і здійснила влада Львова у 2009 році, отримавши кредит ЄБРР у розмірі 38 млн. євро на строк 10 років для фінансування трамвайної інфраструктури міста. Києву вдалось залучити Кредит ЄБРР на суму 450 млн. євро на реконструкцію доріг в рамках підготовки до Євро-2012 під мізерні відсотки (близько 2% річних). Однак, враховуючи підвищені валютні ризики, що виникають при кредитуванні у валюті кредитора, залучення коштів на внутрішньому ринку, на думку НРА «Рюрік» є більш пріоритетним.

Згідно Бюджетного кодексу, міста з чисельністю населення від 500 тис. осіб мають можливість здійснювати зовнішню емісію облігацій, однак механізм реєстрації останніх розроблено ДКЦПФР не повністю.

Ще однією альтернативою є фінансування потреб місцевих влад можуть бути банківські кредити, ставки за якими починають знижуватись. Однак, внутрішнє кредитування місцевих органів влади не зазнало широкого розширення, незважаючи на те, що саме банки та інвестиційні компанії є основними гравцями на ринку муніципальних облігацій.

Значно перспективнішим джерелом фінансування міст є залучення коштів приватних інвесторів. Проте останні надають перевагу високоприбутковим та прозорим проектам, а не рефінансуванню заборгованості. Будь-які альтернативи муніципальних облігацій програють останнім за універсальністю, обсягами, вартістю залучення ресурсів. В умовах кризового стану інфраструктури, житлового фонду та соціального забезпечення міст «розморожування» ринку муніципальних облігацій було б оптимальним варіантом. Цьому сприяють стабілізація банківської системи. Стан внутрішнього ринку облігацій абсолютно корелює з ліквідністю банківської системи, що з початку 2011 року знаходиться на доволі високому рівні. При цьому, для підвищення прибутковості діяльності банків необхідно перенести фокус з державних цінних паперів, що вже мають невисоку дохідність, на кредитування та боргові інструменти з вищою прибутковістю.

На думку НРА «Рюрік», адекватні дії держави та муніципалітетів мають стати запорукою значного розширення ринку муніципальних облігацій вже у 2011 році.

Розділ 7. Ринок державних облігацій

У січні – березні 2011 року Міністерством фінансів України було розміщено облігацій внутрішніх державних позик на загальну суму 15 502,70 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 8,86% річних (у березні – 9 665,08 млн. грн. із середньозваженою дохідністю 9,35% річних), із них:

- сума коштів, що надійшла до Державного бюджету України у січні – березні 2011 року за результатами проведення аукціонів з первинного розміщення ОВДП, становила 10 502,70 млн. грн. із середньозваженою дохідністю – 8,56% річних (у березні – 4 665,08 млн. грн. із середньозваженою дохідністю – 9,18% річних);
- випущено ОВДП для збільшення формування статутного капіталу НАК "Нафтогаз України" у січні – березні 2011 року на загальну суму 5 000,00 млн. грн. із середньозваженою дохідністю – 9,50% річних (у березні – 5 000,00 млн. грн. із середньозваженою дохідністю – 9,50% річних).

Початок 2011 року на первинному ринку ОВДП характеризувався поступовим нарощенням обсягів та зростанням середньозваженої дохідності, що, однак, була на значно нижчому рівні, аніж на початку 2010 року. Так, у січні 2011 року Міністерство фінансів України розмістило ОВДП на загальну суму 2 805,45 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 7,85%, у лютому 2011 року – на суму 3 032,18 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 8,24%, у березні 2011 року – 9 665,08 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 9,35%. Для порівняння: у січні 2010 року – 1 166,82 млн. грн., середньозважена дохідність – 22,32% річних; у лютому 2010 року – 5 665,27 млн. грн., середньозважена дохідність – 18,64% річних; у березні – 13 199,7 млн. грн., середньозважена дохідність – 12,08% річних. За І квартал 2011 року розміщено ОВДП на суму 15 502,70 млн. грн.

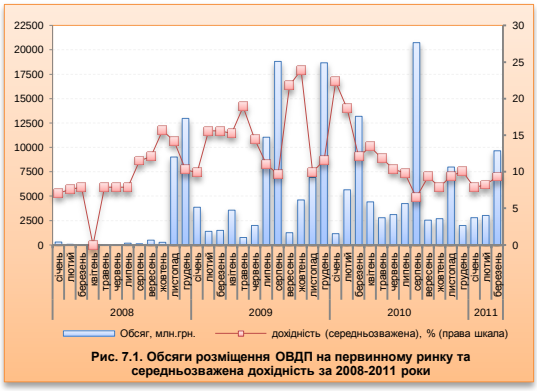

Рис. 7.1. Обсяги розміщення ОВДП на первинному ринку та середньозважена дохідність за 2008-2011 роки

Протягом січня-лютого 2011 року з розміщених обсягів ОВДП залучено до бюджету 5 837,63 млн. грн., або 100% розміщення. Однак в березні 2011 року з 9 665,08 млн. грн. розміщених ОВДП залучено до бюджету на 5 000 млн. грн. менше (4 665,08 млн. грн.) (ОВДП на суму 5 000 млн. грн., випущені для збільшення формування статутного капіталу НАК "Нафтогаз України", не викуплено). Середньозважена дохідність, за якою було залучено кошти до бюджету шляхом розміщення ОВДП, протягом січня-лютого 2011 року становила дохідності, за якого Мінфін розміщував ОВДП, тобто 7,85% та 8,24% відповідно. У березні 2011 року середньозважена ставка дохідності ОВДП, шляхом розміщення яких було залучено кошти до бюджету, становила 9,18% проти 9,35% за якими ОВДП було розміщено.

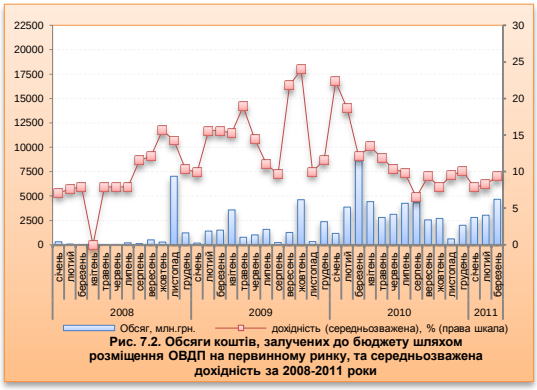

Рис. 7.2. Обсяги коштів, залучених до бюджету шляхом розміщення ОВДП на первинному ринку, та середньозважена дохідність за 2008-2011 роки

У І кварталі 2011 року було залучено шляхом випуску ОВДП зі строком обігу до 1 року кошти у сумі 5 967,2 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 7,2%, шляхом випуску ОВДП зі строком обігу до 2 років – на суму 962,6 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 9,9%, шляхом випуску ОВДП зі строком обігу до 3 років – на суму 2 868,3 млн. грн. з середньозваженою дохідністю 10,8%.

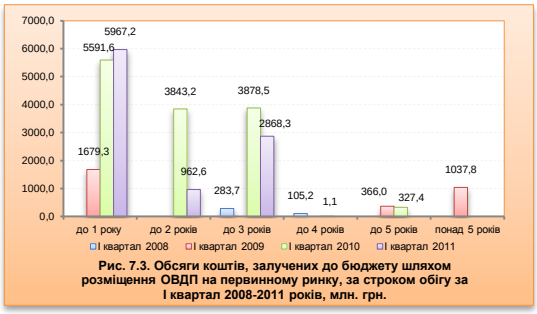

Рис. 7.3. Обсяги коштів, залучених до бюджету шляхом розміщення ОВДП на первинному ринку, за строком обігу за І квартал 2008-2011 років, млн. грн.

В цілому, найвищою привабливістю протягом останніх років характеризувались короткострокові ОВДП (див. рис. 7.3).

Середньозважена дохідність ОВДП у І кварталі 2011 року суттєво знизилась у порівнянні з дохідністю у 2008-2010 роках. Якщо у І кварталі 2010 року середньозважена дохідність ОВДП зі строком обігу до 1 року становила 16,2%, то у І кварталі 2011 року – 7,2%. В цілому, короткострокові та середньострокові ОВДП характеризуються нижчою дохідністю, аніж довгострокові (див. рис. 7.4). У І кварталі 2011 року випуски ОВДП для збільшення формування статутного капіталу банків не здійснювались.

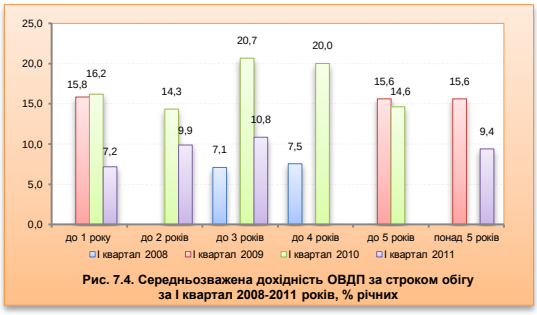

Рис. 7.4. Середньозважена дохідність ОВДП за строком обігу за І квартал 2008-2011 років, % річних

Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку протягом І кварталу 2011 року становив 70 270 млн. грн., що на 3 378 млн. грн. більше, ніж у І кварталі 2010 року. При чому найбільшого приросту зазнали

обсяги операцій з купівлі-продажу державних цінних паперів на біржовому ринку, здійснених суб'єктами господарювання (+242,9%) (див. табл. 7.1).

Таблиця 7.1. Обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку за 2008-2011 роки, млн. грн.

Період	Усього	Національний банк України				Суб'єкти господарювання		
		купівля-продаж		рефінансування банків Національним банком України, включаючи угоди прямого репо	угоди зворотнього репо	купівля-продаж		надані/отримані кредити, у тому числі за угодами репо
		на біржовому ринку	на позабіржовому ринку			на біржовому ринку	на позабіржовому ринку	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2006	34 818	–	–	1 528	–	8 500	21 789	3 002
січень	1 171	–	–	–	–	454	653	63
лютий	1 893	–	–	3	–	663	1 201	26
березень	3 970	–	–	95	–	1 367	2 242	266
2007	54 279	–	–	607	–	2 632	48 297	2 743
січень	1 196	–	–	–	–	1	1 023	172
лютий	1 403	–	–	–	–	172	1 099	132
березень	1 918	–	–	100	–	61	1 462	295
2008	85 281	6 568	2 000	39 412	–	3 982	33 232	87
січень	2 216	–	–	700	–	176	1 338	2
лютий	4 398	–	–	2 313	–	315	1 756	14
березень	5 275	–	–	2 691	–	194	2 362	28
2009	73 056	3 862	33 266	4 206	–	4 018	27 575	129
січень	2 213	–	–	364	–	37	1 812	–
лютий	5 899	–	2 700	2 306	–	22	871	–
березень	9 419	1 517	5 585	1 100	–	25	1 191	–
2010	275 056	20 673	28 396	748	2 005	40 075	182 749	410
січень	19 813	751	7 711	–	–	738	10 573	41
лютий	20 317	1 470	6 854	50	–	1 265	10 638	40
березень	26 763	2 890	10 596	–	–	2 224	11 043	10
2011[6]	70 270	2 065	189	8	599	14 495	52 914	–
січень	14 730	1 859	–	8	–	2 189	10 674	–
лютий	28 012	–	–	–	–	5 942	22 070	–
березень	27 529	206	189	–	599	6 364	20 171	–

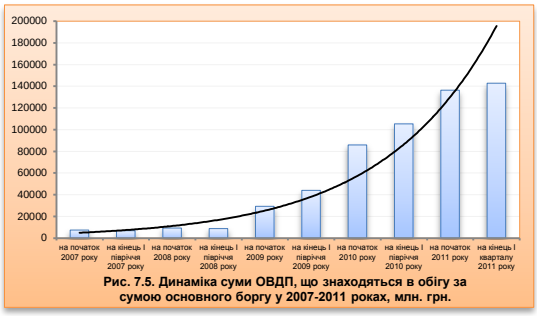

Рис. 7.5. Динаміка суми ОВДП, що знаходяться в обігу за сумою основного боргу у 2007-2011 роках, млн. грн.

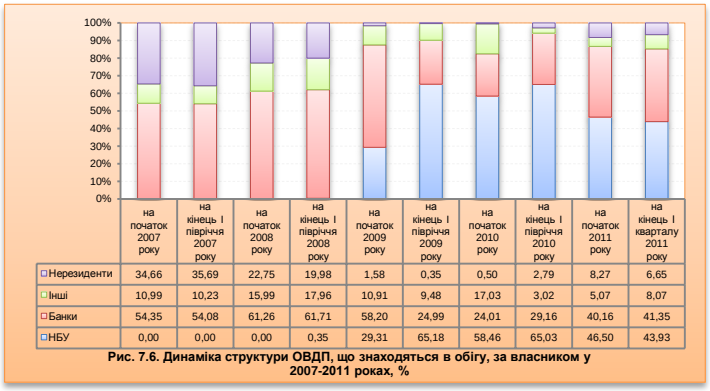

	на початок 2007 року	на кінець І півріччя 2007 року	на початок 2008 року	на кінець І півріччя 2008 року	на початок 2009 року	на кінець І півріччя 2009 року	на початок 2010 року	на кінець І півріччя 2010 року	на початок 2011 року	на кінець І кварталу 2011 року
Нерезиденти	34,66	35,69	22,75	19,98	1,58	0,35	0,50	2,79	8,27	6,65
Інші	10,99	10,23	15,99	17,96	10,91	9,48	17,03	3,02	5,07	8,07
Банки	54,35	54,08	61,26	61,71	58,20	24,99	24,01	29,16	40,16	41,35
НБУ	0,00	0,00	0,00	0,35	29,31	65,18	58,46	65,03	46,50	43,93

Рис. 7.6. Динаміка структури ОВДП, що знаходяться в обігу, за власником у 2007-2011 роках, %

Національним банком України здійснено операцій на суму 2 861 млн. грн. (4,1% загального обсягу операцій), що на 27 460 млн. грн. менше, аніж у І кварталі 2010 року. Суб'єктами господарювання протягом І кварталу 2011 року здійснено операцій на суму 67 409 млн. грн. (95,9% загального обсягу операцій), що на 30 837 млн. грн. більше, ніж у І кварталі 2010 року.

На біржовому ринку ОВДП обсяг операцій з розміщення за І квартал 0211 року становив 16 559 млн. грн., що на 7 222 млн. грн. більше, аніж у І кварталі 2011 року, на позабіржовому – 53 103 млн. грн., що на 4 311 млн. грн. менше, ніж у І кварталі 2010 року.

В цілому за результатами І кварталу 2011 року на біржовий ринок припадає 23,57% сукупного ринку, на позабіржовий відповідно 75,57%, решта – на операції рефінансування банків НБУ та угоди зворотного репо.

Порівняно з попередніми роками загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився і станом на 01.04.11 становив 142 621,27 млн. грн. (див. рис. 7.5.). Розподіл власників ОВДП, що знаходяться в обігу, представлено на рис. 7.6.

Станом на 01.04.11 43,93% ОВДП, що знаходились в обігу, перебували у власності НБУ (46,5% станом на 01.01.11), 41,35% – у власності комерційних банків (40,16% станом на 01.01.11). Обсяг ОВДП у власності нерезидентів протягом І кварталу 2011 року знизився на 1 771,56 млн. грн. і на 01.04.11 становив 9 488,41 млн. грн., або 6,65% від загальної суми ОВДП, які перебувають в обігу. Упродовж аналогічного періоду минулого року обсяг ОВДП у власності нерезидентів збільшився на 2 194,8 млн. грн. і станом на 01.04.2010 становив 2 677,9 млн. грн.

Погашення та сплата доходу за ОВДП здійснювалися своєчасно та в повному обсязі, який за січень – березень 2011 року становив 12 522,30 млн. грн., у тому числі основний борг – 9 008,08 млн. грн., сплата доходу – 3 514,23 млн. грн.

На вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за січень – березень 2011 року становив 16 559,32 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 337,58 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався в січні – березні 2011 року в діапазоні 8,63%-9,49%, а в аналогічному періоді 2010 року – 15,07%-15,66%.

Переважну більшість операцій з ОВДП у І кварталі 2011 року було здійснено на ФБ ПФТС (81,99% загального обсягу угод). До рейтингу ФБ ПФТС за результатами І кварталу 2011 року потрапило 39 ОВДП (65 за результатами 2010 року). Облігації внутрішньої державної позики, що мали найвищий рейтинг на ФБ ПФТС за підсумками І кварталу 2011 року, показано в табл. 7.2.

[6] Сума за 2011 рік - з початку року, суми за 2006-2010 роки – за увесь рік.

Збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку пов'язано насамперед зі зростанням первинного ринку ОВДП, їх меншою ризиковістю порівняно з цінними паперами приватних емітентів, привабливим рівнем дохідності та стабілізацією валютного курсу гривні. Ще однією причиною активізації вторинного ринку ОВДП стало те, що з 19 лютого 2010 року доступ до участі в аукціонах з їх первинного розміщення мають лише 15 банків – первинних дилерів. Решта бажаючих вкласти кошти в державні цінні папери змушена купувати їх на вторинному ринку.

До рейтингу торговців ОВДП за підсумками І кварталу 2011 року потрапило 37 установ (73 за пудсумками 2011 року). Перелік торговців ОВДП, що мали на ФБ ПФТС, показано в табл. 7.3.

Таблиця 7.2. ОВДП, що мали найвищий рейтинг ФБ ПФТС за підсумками І кварталу 2011 року

№	ОВДП	Рейтинг
	Котирувальний список 1 рівня	
1	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	1
2	Мінфін (UA4000053920), погашення 2012-04-04	2
3	Мінфін (UA4000106165), погашення 2011-04-27	3
4	Мінфін (UA4000064893), погашення 2012-03-21	4
5	Мінфін (UA4000108823), погашення 2014-01-29	5
6	Мінфін (UA3B00022509), погашення 2011-09-28	6
7	Мінфін (UA4000076780), погашення 2011-07-27	7
8	Мінфін (UA4000053912), погашення 2012-04-11	8
9	Мінфін (UA4000060883), погашення 2012-09-26	9
10	Мінфін (UA4000107510), погашення 2012-12-12	10

Таблиця 7.3. Торговці ОВДП, що мали найвищий рейтинг ФБ ПФТС за підсумками 2010 року

№	Назва компанії	Рейтинг
1	ПАТ "Ерсте Банк"	1
2	ПАТ "Сбербанк Росії"	2
3	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна "	3
4	ПАТ "Альфа-Банк"	4
5	АТ "УкрСиббанк"	5
6	ПАТ "ОТП Банк"	6
7	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	7
8	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	8
9	ПАТ "ВТБ Банк"	9
10	АБ "Київська Русь"	10

За підсумками огляду ринку облігацій внутрішньої державної позики Аналітичний департамент НРА «Рюрік» вважає за потрібне відмітити наступні особливості:

- зниження дохідності ОВДП на початку 2011 року, висока дохідність яких протягом 2010 року стала запорукою значного розширення ринку державних цінних паперів, може стати запорукою розвитку ринку корпоративних облігацій, адже інвестори, що орієнтувались на низьку ризиковість та відносно високу дохідність ОВДП в минулому році, в пошуках вищої дохідності переорієнтовуються інші фондові інструменти;
- у І кварталі 2011 року обсяг операцій з розміщення державних цінних паперів на відкритому ринку становив 70 270 млн. грн., що на 3 378 млн. грн. більше, ніж у І кварталі 2010 року, при чому найбільшого приросту зазнали обсяги операцій з купівлі-продажу державних цінних паперів на біржовому ринку, здійснених суб'єктами господарювання (+242,9%);
- порівняно з попередніми роками загальний обсяг ОВДП, що перебувають в обігу, суттєво збільшився і станом на 01.04.11 становив 142 621,27 млн. грн.;
- на вторинному (організованому) ринку державних цінних паперів обсяг укладених угод за січень – березень 2011 року становив 16 559,32 млн. грн., тоді як за відповідний період 2010 року – 9 337,58 млн. грн. Середньозважений рівень дохідності за цими операціями коливався в січні – березні 2011 року в діапазоні 8,63%-9,49%, а в аналогічному періоді 2010року – 15,07%-15,66%;
- збільшення обсягів торгів ОВДП на вторинному ринку насамперед пов'язане зі зростанням зацікавленості банків у державних облігаціях України та наявністю необхідних обсягів вільних ресурсів.

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: http://bank.gov.ua), ДКЦПФР (режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua), Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua), Державного комітету статистики України (режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua), Української асоціації інвестиційного бізнесу (режим доступу: http://www.uaib.com.ua), фондової біржі ПФТС (режим доступу: http://www.pfts.com), Української біржі (режим доступу: http://www.ux.ua), фондової біржі "Перспектива" (режим доступу:http://fbp.com.ua).

За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтесь до офіційного сайту НРА «Рюрік» (http://rurik.com.ua) або за телефоном (044) 383-04-76.

Додаток А

Рейтинг цінних паперів у ПФТС (березень 2011 року)

Рейтинг акцій		
№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 1 рівня	
1	Укрнафта	1
2	Єнакієвський металургійний завод	2
3	Укртелеком	3
4	Алчевський металургійний комбінат	4
5	Азовсталь	5
6	Мотор Січ	6
7	Центренерго	7
8	Укрсоцбанк	8
9	Райффайзен Банк Аваль	9
10	Західенерго	10
11	АБ «Форум»	11
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Маріупольський завод важкого машинобудування	1
2	ІНТЕРПАЙП Нижньодніпровський трубопрокатний завод	2
3	ВАТ "Дніпроенерго"	3
4	ПАТ "Шахтоуправління "Покровське"	4
5	Індустріалбанк	5
6	Публічне акціонерне товариство "Комерційний банк "Акордбанк"	6
7	ВАТ "Гранітна Індустрія України"	7
8	Інвестбудсервіс	8
9	Концерн Стирол	9
10	ПАТ "ЯСНА ПОЛЯНА"	10
11	Конструкційні матеріали	11
12	Гранітні будівельні матеріали	12
13	Експо Нафта Продукт	13
14	ВАТ "Дніпровагонмаш"	14
15	Донбасенерго	15
16	Кримхліб	16
17	ПАТ "Екоклін"	17
18	Херсонобленерго	18
19	Шахта «Комсомолець Донбасу»	19
20	Харцизький трубний завод	20
21	ПАТ "Отава"	21
22	Українська іноваційно-фінансова компанія	22
23	Готель Прем`єр Палац	23
24	Одесаобленерго	24
25	АБ «Південний»	25
26	ПАТ КБ «Хрещатик»	26
	ЦП, допущені до обігу	
1	Авдіївський коксохімічний завод	1
2	Запорізький завод феросплавів	2
3	Полтавський ГЗК	3
4	Крюківський вагонобудівний завод	4
5	Луганськтепловоз	5
6	Ясинівський коксохімічний завод	6
7	ПАТ "ДНІПРО-ДЕУ"	7
8	Північний ГЗК	8
9	Агромашбуд	9
10	Кременчуцький сталеливарний завод	10
11	Український графіт	11
12	Укргазбанк	12
13	ПАТ "РЕАЛ БАНК"	13
14	Київміськбуд-1 Публічне АТ	14
15	Публічне акціонерене товариство "МНПК "ВЕСТА"	15
16	Київенерго	16
17	Публічне акціонерне товариство "ПАНТЕК"	17
18	Богдан Моторс	18
19	Фармак	19
20	Луганськшахтопроходка Публічне АТ	20
21	Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча	21
22	СК «Універсальна»	22
23	Дніпроважмаш	23
24	Запоріжвогнетрив	24
25	Київський ювелірний завод	25
26	Нафтохімік Прикарпаття	26
27	Відкрите акціонерне товариство "КАМЕТ"	27
28	Гемопласт	28
29	ВАТ "Хмельницьке авіапідприємство "Поділля-Авіа"	29
30	ЦКБ Шхуна	30
31	Дніпрогаз	31

32	Городищівський цукровий завод	32
33	Одескабель	33
34	Кіровоградгаз	34
35	Черкаська ТЕЦ	35
36	Українська автомобільна корпорація	36
37	Стахановський завод технічного вуглецю	37
38	ПЕМ-Енерговугілля	38
39	Дніпропетровський металургічний завод ім. Комінтерна	39
40	Банк Фінанси та Кредит	40
41	КБ Фінансова Ініціатива	41
42	Івано-Франківський м"ясокомбінат	42
43	Вінницям`ясо	42
44	Нікопольський завод феросплавів	43
45	Фармація	44
46	Енергетичні технології	45
47	Трест-Житлобуд-1	46

Рейтинг ЦП ІСІ		
№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 2 рівня	
1	ЗНВКІФ Біотекінвест	1
2	ЗНКІФ "Інвеста-Фондовий"(ЗНКІФ "Інвеста-Фондовий")	2
3	ФК «Інвеста»(Пайовий інвестиційний недиверсифікований венчурний фонд закритого типу "Континент")	3
4	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПВНІФЗТ "ПІНТА")	4
5	ЗНКІФ"Інвеста-Нерухомість"(ЗНКІФ"Інвеста-Нерухомість")	5
6	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Будінвест-2»)	6
7	ВАТ"ЗНКІФ"Корп.к"(ЗНКІФ "Корпоративний Капітал")	7
8	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Венчурний проект»)	8
9	ФК «Інвеста»(ПІНВФЗТ «Будінвест-1»)	9
10	Таурус Юкрейн	10
11	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПВНІФЗТ "НІНЬЯ")	11
12	ВАТ "ДІКІФ "СОЦІНВЕСТ-ГАРАНТ"	12
13	КУА «ДАН»(НЗВПІФ «СТРАТЕГІЯ ІНВЕСТ»)	13
14	КУА «ДАН»(НДЗВПІФ ДАН)	14
15	ІФ «Європейські технології»	15
16	ЗНКІФ «Синергія Ріал Істейт»	16
17	ВАТ ЗНКІФ "Синергія-5"	17
18	ЗН КІФ АЛЬПАРІ-Інвест	18
19	ПАТ "ЗНКІФ "РАТИБОР"("РАТИБОР")	19
20	ЗНКІФ «Синергія-4»	20
21	ТОВ "КУА "ДІВОДОР"(ПНІФЗ "Діводор Високоприбуткові Інвестиції")	21
22	ЗНКІФ «Інвестиційний Капітал ІІ»	22
23	ПАТ "ЗНВКІФ "ІННОВАЦІЯ"(ІННОВАЦІЯ)	23
24	ЗНКІФ УкрСиб Фонд Нерухомості	24
25	ІФ УкрСіб Стабільний Дохід 2(ЗНКІФ «УкрСіб Стабільний Дохід 2»)	25
26	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ГАММА")	26
27	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ОМЕГА")	26
28	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "СВІТАНОК")	26
29	ТОВ "КУА "ІЗІ ЛАЙФ"(ПВІФ НВЗТ "ЮНІТ")	27
30	ПАТ "ЗНКІФ "ФІНГРІН КАПІТАЛ"(ФІНГРІН КАПІТАЛ)	28
31	КУА «Бізнес-Інвест»(НЗВПІФ «Паритет»)	29
32	КУА «Бізнес-Інвест»(НЗВПІФ «Промислові фінансові інвестиції»)	29
33	КУА «Гру Форс Компані»(ПЗНВІФ «Сток-Менеджмент»)	29
34	КУА «Бізнес-Інвест»(ДІ ПІФ Інтервал)	30
	ЦП, допущені до обігу	
1	ЗНКІФ "Прискорення"	1
2	МГ-капітал(ПВІФНВЗТ «ПОКРОВСКІЙ ПОСАДЪ»)	2
3	ЗНКІФ «Синергія-3»	3
4	ЗНКІФ «Синергія - 7»	4
5	ТОВ "КУА "Дніпровський інвестор"(ПВІФЗТ "Дніпровський Інвестор Універсальний")	5
6	ТОВ "КУА "Дніпровський інвестор"(ПВІФНВЗТ "Оптимальний")	6
7	КІФНВЗТ ІТТ-Фінанс	7
8	ЗНКІФ «Синергія Бонд»	7
9	КУА «ТАСК-інвест»(ПІДІФ "ФІНАРТ Перший")	8

Рейтинг корпоративних облігацій		
№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Промінвестбанк (серія В)	1
2	Дочірній банк Сбербанку Росії (серія Е)	2
3	ПАТ "Банк Руский Стандарт" (серія В)	3
4	ВТБ Банк (серія С)	4
5	Євро Лізинг (серія В)	5
6	ТОВ "БІЗНЕС-ЦЕНТР ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ" (серія А)	6
7	ЗАТ "ЧОРНОМОРСЬКА ТРАНСПОРТНА КОМПАНІЯ" (серія А)	6
8	Науково-виробничий центр "Борщагівський хіміко-фармацевтичний завод" (серія А)	7

9	ТОВ "МД Груп" (серія С)	8
10	ТОВ "МД Холдинг" (серія А)	9
11	Готель «Ореанда» (серія А)	10
12	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія С)	11
13	Севастопольенерго (серія В)	12
14	Кіровоградобленерго (серія В)	13
15	Житомиробленерго (серія В)	14
16	Кіровоградобленерго (серія А)	15
17	Житомиробленерго (серія А)	16
18	Севастопольенерго (серія А)	17
19	ТОВ "АСТРАКАРД" (серія В)	18
20	Центр Фінансових Рішень ФК ТОВ (серія А)	19
21	Глобинський мясокомбінат (серія А)	20
22	АКТАБАНК ПАТ (серія А)	21
23	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія В)	22
24	Галичина ЗАТ (серія D)	23
25	Будівельна фірма (серія А)	24
26	ПАТ "Брокбізнесбанк" (серія А)	25
27	ПАТ "Брокбізнесбанк" (серія В)	25
28	ПАТ КБ «Хрещатик» (серія F)	26
29	АКТАБАНК ПАТ (серія В)	27
30	ТОВ "ЛОГО СФЕРА" (серія А)	28
31	ТОВ "ЛОГО СФЕРА" (серія С)	29
32	ТОВ "ПРОМІНЬ НІК" (серія А)	30
33	СЦ Чорноморець (серія А)	31
34	ТОВ "ГРУПА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ" (серія А)	31
35	Бізнес-центр Примор я (серія А)	31
36	ТОВ «Трейдоптімум» (серія А)	31
37	Костянтинівський завод металургійного обладнання (серія А)	32
38	АБ Бізнес Стандарт (серія В)	33
39	ЗАТ “Веста-Дніпро” (серія А)	34
40	ЗАТ “Веста-Дніпро” (серія В)	34
41	ЗАТ “Веста-Дніпро” (серія С)	34
42	Альтера Фінанс (серія А)	35
43	Авангард (серія А)	35
44	КБ Фінансова Ініціатива (серія А)	35
45	Промінвестбанк (серія А)	35
46	ДПЕК (серія А)	36
47	ДПЕК (серія В)	36
48	ТОВ "Консалтинговий Блок" (серія В)	37
	ЦП, допущені до обігу	
1	Мандарин Плаза ЗАТ (серія Е)	1
2	Банк Корпоративний та Інвестиційний Банк Креді Агріколь Публічне АТ (серія D)	2
3	Проект Майстер (серія О)	3
4	ПАТ КБ «Хрещатик» (серія G)	4
5	ФІРМА "ВЕНА" ТОВ (серія В)	5
6	Кредитпромбанк (серія D)	6
7	ТзОВ "РСП "Шувар" (серія А)	7
8	Укрсоцбанк (серія D)	8
9	ТОВ «Компанія «М-Брок» (серія А)	9
10	Інвестбудсервіс (серія А)	10
11	Фора (серія В)	11
12	Іпотечна компанія «Аркада-фонд» (серія J)	11
13	Компанія розвитку будівництва (серія В)	11
14	Компанія розвитку будівництва (серія С)	11
15	Державна іпотечна установа (серія G)	11
16	Державна іпотечна установа (серія J)	11
17	Девелопер (серія А)	11
18	Нові будівельні матеріали (серія А)	11
19	Оздоббудмеханізація (серія А)	11
20	Фірма «ПАрМ» (серія А)	11
21	ДПЕК (серія С)	12
22	ДПЕК (серія D)	12

Рейтинг муніципальних облігацій		
№	*Назва/емітент*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 2 рівня	
1	Луганська міська рада (серія С)	1
2	Бердянська міська рада (серія А)	2
3	Львівська міська рада (серія В)	3

Рейтинг ОВДП		
№	*ОВДП*	*Рейтинг*
	Котирувальний список 1 рівня	
1	Мінфін (UA4000048219), погашення 2012-02-22	1
2	Мінфін (UA4000053920), погашення 2012-04-04	2

3	Мінфін (UA4000106165), погашення 2011-04-27	3
4	Мінфін (UA4000064893), погашення 2012-03-21	4
5	Мінфін (UA4000108823), погашення 2014-01-29	5
6	Мінфін (UA3B00022509), погашення 2011-09-28	6
7	Мінфін (UA4000076780), погашення 2011-07-27	7
8	Мінфін (UA4000053912), погашення 2012-04-11	8
9	Мінфін (UA4000060883), погашення 2012-09-26	9
10	Мінфін (UA4000107510), погашення 2012-12-12	10
11	Мінфін (UA4000065429), погашення 2013-03-27	11
12	Мінфін (UA4000065411), погашення 2011-03-30	12
13	Мінфін (UA4000082622), погашення 2015-08-24	13
14	Мінфін (UA4000107502), погашення 2011-10-26	14
15	Мінфін (UA4000061451), погашення 2012-10-31	15
16	Мінфін (UA4000114136), погашення 2012-03-07	16
17	Мінфін (UA4000114599), погашення 2011-12-14	17
18	Мінфін (UA4000064810), погашення 2012-03-14	18
19	Мінфін (UA4000063564), погашення 2012-09-12	19
20	Мінфін (UA4000066526), погашення 2011-05-18	20
21	Мінфін (UA4000062012), погашення 2011-11-23	21
22	Мінфін (UA4000083059), погашення 2015-08-25	22
23	Мінфін (UA4000103063), погашення 2012-12-19	23
24	Мінфін (UA4000101018), погашення 2012-06-13	24
25	Мінфін (UA4000086300), погашення 2011-06-22	25
26	Мінфін (UA4000064802), погашення 2011-09-14	26
27	Мінфін (UA4000064794), погашення 2011-04-13	27
28	Мінфін (UA4000050207), погашення 2016-09-14	28
29	Мінфін (UA4000064018), погашення 2013-02-20	29
30	Мінфін (UA4000083075), погашення 2011-08-31	30
31	Мінфін (UA4000065221), погашення 2013-03-20	31
32	Мінфін (UA4000078141), погашення 2015-07-27	32
33	Мінфін (UA4000082531), погашення 2015-08-21	33
34	Мінфін (UA4000105423), погашення 2011-07-13	34
35	Мінфін (UA4000114128), погашення 2011-09-14	34
36	Мінфін (UA4000054456), погашення 2011-04-27	34
37	Мінфін (UA4000066880), погашення 2013-09-04	34
38	Мінфін (UA4000075501), погашення 2011-04-20	34
39	Мінфін (UA4000085393), погашення 2011-03-16	34

Додаток Б

Рейтинг учасників ПФТС (березень 2011 року)

Торгівля акціями		
№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ТОВ "ТАСК-брокер"	1
2	ТОВ "БРОКЕРСЬКИЙ ДОМ "ОТКРИТІЄ"	2
3	ТОВ "Навігатор-Інвест"	3
4	ТОВ "Регата Інвестментс"	4
5	ТОВ "Фоїл Сек'юрітіз"	5
6	ТОВ "Гайнсфорт-онлайн"	6
7	ТОВ "Аваль-Брок"	7
8	ТзОВ "Онікс-Іва"	8
9	ТОВ "ФК "ОК-2"	9
10	ТОВ "Аструм Капітал"	10
11	ТОВ "Універ Капітал"	11
12	ТОВ "Он-лайн капітал"	12
13	ТОВ "Енерджи Капітал"	13
14	ТОВ "Титан-Зберігач"	14
15	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	15
16	ТОВ "ТІ-Капітал"	16
17	ТОВ "Мілленіум Капітал"	17
18	ТОВ "Тройка Діалог Україна"	18
19	ТОВ "Портфельний інвестор"	19
20	ТОВ "Перша Фондова Брокерська Компанія"	20
21	ТОВ "Агенство цінних паперів "Кредо-Інвест"	21
22	ТОВ "ВФК-Інвест"	22
23	ПрАТ ІК "ІТТ-Інвест"	23
24	ЗАТ "ІГ МАСТ"	24
25	ТОВ "ФГІ"	25
26	ТОВ "Спайк Інвест"	25
27	ТОВ "ІК "ІФГ Капітал"	26
28	ТОВ "Інвестиційна компанія "Статус"	26
29	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	27
30	ТОВ "Брокерський дім "Фінансист"	28
31	ПАТ "Перший інвестиційний банк"	29
32	ТОВ "Мультіброк"	30
33	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	31
34	ТОВ "Фондова Компанія "Стандарт Капітал"	32
35	ТОВ "Сортіс"	33
36	ПрАТ "Вінброк"	34
37	ПАТ "Фольксбанк"	35
38	ТОВ "КІНТО, Лтд."	36
39	ПАТ "КБ "Хрещатик"	37
40	ПрАТ "Альтана Капітал"	38
41	ТОВ "КМБ-ІНВЕСТ"	39
42	ПАТ АБ "Південний"	40
43	ТОВ "ІК "Велбін"	41
44	ТОВ "Бонанза"	42
45	ТОВ "Пірс"	42
46	ТОВ "Український фондовий центр"	43
47	ТОВ "Столиця - цінні папери"	44
48	ПАТ "КРЕДОБАНК"	45
49	ТОВ "Ванбер Файненшал"	46
50	ТОВ "Фондова компанія "Даліз-Фінанс"	47
51	ПрАТ "ФК Сократ"	48
52	АТ "Банк "Фінанси та Кредит"	49
53	ТОВ «АЛОР Україна»	50

Торгівля цінними паперами ICI		
№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ПАТ "МЕГАБАНК"	1
2	ТОВ "КІНТО, Лтд."	2
3	ТОВ "Спайк Інвест"	3
4	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	4
5	ТОВ "ФК "ОК-2"	5
6	ТОВ "Перша Фондова Брокерська Компанія"	5
7	ТОВ "Мережа Фондових Магазинів Плюс"	6
8	ТОВ "Бюро Інвестиційних Технологій"	7
9	ТОВ "ФГІ"	8
10	ТОВ "Регата Інвестментс"	9
11	ТОВ "ТАСК-брокер"	9
12	АТ "УкрСиббанк"	10
13	ТОВ "Сучасні Фінансові Інструменти"	11
14	ТОВ "Пальміра Капітал"	12
15	ПАТ "АКБ "Базис"	13

16	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	14
17	ТОВ "Брокерський дім "Фінансист"	15

Торгівля корпоративними облігаціями

№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ПАТ "Промінвестбанк"	1
2	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	2
3	ПАТ "ВТБ Банк"	3
4	ПАТ "Сбербанк Росії"	4
5	ТОВ "Бюро Інвестиційних Технологій"	5
6	ТОВ "Брокерський дім "Фінансист"	6
7	ПАТ "ОТП Банк"	7
8	ПАТ " КІБ Креді Агріколь"	8
9	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	8
10	ТОВ "Сучасні Фінансові Інструменти"	9
11	ТОВ "Регата Інвестментс"	10
12	ПАТ "Перший інвестиційний банк"	11
13	ТОВ "Агенство цінних паперів "Кредо-Інвест"	12
14	ТОВ "Титан-Зберігач"	13
15	ТОВ "Фондова Компанія "Стандарт Капітал"	14
16	ПАТ "Імексбанк"	15
17	ТОВ "Тройка Діалог Україна"	16
18	ПАТ "АБ "Укргазбанк"	17
19	ТОВ "ТАСК-брокер"	18
20	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	19
21	ТОВ "Керрі Трейд"	20
22	ТОВ "ФГІ"	21
23	ТОВ "Енерджи Капітал"	22
24	ТОВ "Український фондовий центр"	22
25	ТОВ "Пальміра Капітал"	23
26	ТОВ "Навігатор-Інвест"	24
27	ТОВ "ТІ-Капітал"	24
28	ТОВ "Конкорд Капітал"	25
29	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	25
30	ПАТ "КРЕДОБАНК"	26
31	ТОВ "Український Енергетичний Капітал"	26
32	ПрАТ ІК "ІТТ-Інвест"	27
33	ТОВ "Мультіброк"	27
34	ТОВ "ІДЦ "Глобал"	28
35	ТОВ "Альтус-Фінанс"	29
36	ТОВ "АртА Цінні Папери"	30
37	ТОВ "Універ Капітал"	30
38	ТОВ "ФК "ОК-2"	31
39	ТОВ "ІК "ІФГ Капітал"	32
40	ТОВ "Інвестиційна компанія "Статус"	32
41	ПрАТ "Івекс Капітал"	33
42	ТОВ "Спайк Інвест"	34
43	ПАТ "МЕГАБАНК"	35
44	ТОВ "ІК "Велбін"	36
45	ТОВ "Гайнсфорт-онлайн"	37
46	ТОВ "Донфінсервіс"	37
47	ТОВ "Перша Фондова Брокерська Компанія"	38

Торгівля муніципальними облігаціями

№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	1
2	ТОВ "Український фондовий центр"	2
3	ПАТ "Альфа-Банк"	3
4	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	3
5	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	4
6	ТОВ "Регата Інвестментс"	5
7	ТОВ "ТАСК-брокер"	5

Торгівля ОВДП

№	*Назва компанії*	*Рейтинг*
1	ПАТ "Ерсте Банк"	1
2	ПАТ "Сбербанк Росії"	2
3	ТОВ "Інвестиційний Капітал Україна"	3
4	ПАТ "Альфа-Банк"	4
5	АТ "УкрСиббанк"	5
6	ПАТ "ОТП Банк"	6
7	ПАТ "ІНГ Банк Україна"	7
8	ПАТ "Райффайзен Банк Аваль"	8
9	ПАТ "ВТБ Банк"	9
10	АБ "Київська Русь"	10
11	ПАТ "ВіЕйБі Банк"	11
12	ВАТ "Державний ощадний банк України"	12

13	ПАТ "Укрексімбанк "	13
14	ПАТ "АБ "Укргазбанк"	14
15	ПАТ "Універсал Банк"	15
16	ПАТ КБ "Глобус"	16
17	ПАТ "Кредитпромбанк"	17
18	ПАТ "МАРФІН БАНК"	18
19	ПрАТ "ІФК "АРТ КАПІТАЛ"	19
20	ТОВ "Пальміра Капітал"	20
21	ПАТ "БАНК ФОРУМ"	21
22	АБ "Енергобанк"	22
23	ПАТ "Донгорбанк"	23
24	ПАТ "УніКредит Банк"	24
25	ТОВ "Драгон Капітал"	25
26	ПАТ " КІБ Креді Агріколь"	26
27	ТОВ "КВББ Ессет Менеджмент"	27
28	ТОВ "АртА Цінні Папери"	28
29	ТОВ "Енерджи Капітал"	29
30	ТОВ "Регата Інвестментс"	30
31	ПрАТ "Івекс Капітал"	30
32	ТОВ "Український фондовий центр"	31
33	ТОВ "Універ Капітал"	32
34	ПрАТ ІК "ІТТ-Інвест"	33
35	ТОВ "Мультіброк"	33
36	ТОВ "ІК "ІФГ Капітал"	34
37	ТОВ "Інвестиційна компанія "Статус"	34

Огляд підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних НБУ (режим доступу: http://bank.gov.ua), ДКЦПФР (режим доступу: http://www.ssmsc.gov.ua), Міністерства фінансів України (режим доступу: http://www.minfin.gov.ua), Державного комітету статистики України (режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua), Української асоціації інвестиційного бізнесу (режим доступу: http://www.uaib.com.ua), фондової біржі ПФТС (режим доступу: http://www.pfts.com), Української біржі (режим доступу: http://www.ux.ua), фондової біржі "Перспектива" (режим доступу:http://fbp.com.ua).

За більш детальною інформацією з питань макроекономічних та галузевих оглядів звертайтесь до офіційного сайту НРА «Рюрік» (http://rurik.com.ua) або за телефоном (044) 383-04-76.

НРА «Рюрік» надає Вам право копіювати документи, надруковані або опубліковані на офіційному сайті, тільки для некомерційного використання в межах Вашої організації виключно за умови посилання на НРА «Рюрік» як джерело інформації. Користуючись цим правом, Ви погоджуєтеся, що дія визначених тут авторських і суміжних прав поширюється на будь-яку зроблену в такий спосіб копію цих документів. Кожен опублікований НРА «Рюрік» документ може містити також й інші положення про охорону прав власності й авторських прав щодо цього документа. Крім вищезазначеного, ніщо з наведеного тут не може означати передачі будь-кому будь-яким чином будь-яких авторських чи суміжних прав НРА «Рюрік» або третій стороні. Будь-який продукт, процес або технологія, зазначена в цьому документі, можуть бути об'єктом інших прав інтелектуальної власності НРА «Рюрік» і можуть не бути ліцензованими.

Ця публікація надається за принципом «як є», без жодних гарантій, прямих або непрямих включно, але не обмежуючись непрямими гарантіями її товарної цінності, придатності для певних цілей або відсутності порушення авторських прав.

Будь-яка публікація НРА «Рюрік» може містити неточності й помилки. У публікації можуть вноситися зміни, які відображаються в наступних виданнях цих публікацій. НРА «Рюрік» може в будь-який момент без попереднього повідомлення вносити покращення та зміни в описану в цих публікаціях інформацію.

Якщо особа, що ознайомилася зі змістом опублікованого документа НРА «Рюрік», надсилає електронною поштою чи будь-яким іншим способом питання, коментарі, припущення та т. ін. щодо змісту документа НРА «Рюрік», вони вважаються не конфіденційними, НРА «Рюрік» не несе стосовно цієї інформації жодних зобов'язань і має право вільно використовувати, відтворювати, поширювати таку інформацію без будь-яких обмежень.

Далі, НРА «Рюрік» має право вільно використовувати отримані таким чином ідеї, ноу-хау й технології в будь-яких цілях включно, але не обмежуючись розробкою, виробництвом і маркетингом продуктів і послуг, де використовуються ці ідеї.

НРА «Рюрік»
04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а
+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53
e-mail: info@rurik.com.ua
www: rurik.com.ua